

(Ф 03.01-25)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«_14 » червня 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «БАКАЛАВР»**

**Тема: «Аналіз фінансового стану страхової компанії та шляхи його
зміцнення»**

Виконав(ла): Ганна СЕНЧУК

Керівник: кандидат економічних наук, доцент Олена РИБАК

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - к. е. н., доцент Олена РИБАК

другий розділ - к. е. н., доцент Олена РИБАК

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2024

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
_____ Тетяна КОСОВА
«13» травня 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на виконання кваліфікаційної роботи

здобувача вищої освіти СЕНЧУК Ганна Василівна
(прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Аналіз фінансового стану страхової компанії та шляхи його зміцнення» затверджена наказом ректора від .04.2024 № /ст.
2. Термін виконання роботи: з 13.05.2024 до 16.06.2024.
3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Національного банку України, дані обліково-інформаційної системи страхової компанії, фінансова, податкова, статистична звітність компанії.
4. Зміст пояснювальної записки: РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»» ТА ШЛЯХИ ЙОГО ЗМІЦНЕННЯ.
5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу: ЛИСТ 1. Мета, об'єкт та предмет дослідження. ЛИСТ 2. Сутність та основні критерії оцінки фінансового стану страховика. ЛИСТ 3. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану страхової компанії. ЛИСТ 4. Фінансово-економічний паспорт ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»». ЛИСТ 5 - 7. Дослідження майнового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «Рідна»». ЛИСТ 8-9. Аналіз фінансового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «Рідна»». ЛИСТ 10. Шляхи зміцнення фінансового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»». ЛИСТ 11. Висновки. ЛИСТ 12. Публікації здобувача за темою кваліфікаційної роботи.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	13.05.2024 – 21.05.2024	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	22.05.2024 – 31.05.2024	
3	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуки на кваліфікаційну роботу. 4. Підготовка виступу.	01.06.2024 – 04.06.2024	
4	1. Переpletення кваліфікаційної роботи, підготовка презентації та доповіді 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	05.06.2024 06.06.2024	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	к. е. н., доцент Олена РИБАК		
РОЗДІЛ 2	к. е. н., доцент Олена РИБАК		

8. Дата видачі завдання: «13» травня 2024 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Олена РИБАК
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Ганна СЕНЧУК
(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Аналіз фінансового стану страхової компанії та шляхи його зміцнення»: 75 стор., 6 рис., 10 табл., 50 використане джерело.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження комплексного поняття фінансових відносин, що характеризуються визначеною системою показників страхової компанії з метою пошуку шляхів його зміцнення.

Об'єктом дослідження є аналіз фінансового стану страхової компанії та фактори, які впливають на нього, включаючи зовнішнє середовище, внутрішні процеси та стратегічні рішення управління.

Предметом дослідження є аналіз фінансового стану страхової компанії та шляхи його зміцнення, з урахуванням факторів зовнішнього середовища, внутрішніх процесів та стратегічних рішень управління ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»».

Методи дослідження, використані в роботі: загальнонаукові та спеціальні, діалектичні, абстрагування та узагальнення, аналізу, синтезу, індукції, дедукції методи коефіцієнтів, статистичний та порівняльний аналізи, табличний та графічний методи.

Результати дослідження рекомендуються для використання ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»» при розробці стратегії розвитку в період дії воєнного стану та при здійсненні подальших наукових досліджень.

СТРАХОВА КОМПАНІЯ, МАЙНОВИЙ СТАН, ФІНАНСОВИЙ СТАН, АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ, ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ	10
1.1. Сутність та основні критерії оцінки фінансового стану страховика...	10
1.2. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану страхової компанії	20
1.3. Фінансово-економічний паспорт ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»»	23
Висновки до розділу 1	28
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»» ТА ШЛЯХИ ЙОГО ЗМІЦНЕННЯ	30
2.1. Дослідження майнового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «Рідна»».....	30
2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «Рідна»».....	44
2.3. Шляхи зміцнення фінансового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»» з урахуванням закордонного досвіду	54
Висновки до розділу 2	64
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ	75

ВСТУП

Актуальність теми. Аналіз фінансового стану страхової компанії та шляхи його зміцнення в умовах військового конфлікту набуває ще більшої актуальності. Військова нестабільність може спричинити значні виклики для фінансової стійкості страхових компаній через збільшення ризиків, зростання потреб у виплатах страхових випадків та зміну інвестиційного клімату. Така ситуація підкреслює важливість аналізу фінансового стану та розроблення ефективних стратегій зміцнення, які дозволять страховим компаніям витримати тиск військових подій, забезпечити захист інтересів своїх клієнтів та зберегти стабільність на ринку під впливом деструктивних факторів.

Аналіз літературних джерел. Проблема аналізу фінансового стану страхових компаній під час війни є складною та багатогранною. Військові конфлікти та військова нестабільність створюють серйозні виклики для страхового сектору, які включають зростання ризиків, збільшення потреб у виплатах страхових випадків та складність у прогнозуванні майбутніх збитків. Дана проблема вивчається багатьма економічними дослідниками, зокрема відображається в працях наступних фундаментальних дослідників: Д.І. Куценко, С.А. Хрущак, Т.Д. Косова, О.В. Слободянюк, І.М. Цуркан, А.О. Остапенко, Г.В. Кравчук, Т.О. Ротова та ін. Питання вивчення особливостей роботи страхового ринку в умовах дії воєнного стану піднімали в своїх роботах Рибак О. М., Марина А.С., Пеценко М.В., Заяць Ю. А. та ін. українські науковці. Однак суттєва динаміка ринку на тлі не прогнозованих змін потребує подальшого вивчення та доопрацювання питання зміцнення фінансового стану страхових компаній України.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні комплексного поняття фінансових відносин, що характеризуються визначеною системою показників страхової компанії з метою пошуку шляхів його зміцнення. Відповідно до поставленої мети варто визначити наступні завдання:

- розкрити сутність та основні критерії оцінки фінансового стану страховика;
- ознайомитись з інформаційним забезпеченням оцінки фінансового стану страхової компанії;
- надати загальну інформацію про фінансово-економічний паспорт ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»»;
- дослідити майновий страхової компанії;
- проаналізувати фінансовий стан ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»»;
- запропонувати шляхи зміцнення фінансового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»» з урахуванням закордонного досвіду.

Об'єктом дослідження є аналіз фінансового стану страхової компанії та фактори, які впливають на нього, включаючи зовнішнє середовище, внутрішні процеси та стратегічні рішення управління.

Предметом дослідження є аналіз фінансового стану страхової компанії та шляхи його зміцнення, з урахуванням факторів зовнішнього середовища, внутрішніх процесів та стратегічних рішень управління ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»».

Методи дослідження. Для досягнення означених завдань були застосовані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. А саме: теоретико – прикладні аспекти були вирішені за допомогою загальнонаукових та діалектичних методів пізнання, також застосовувалось абстрагування та узагальнення для уточнення та систематизації категорійного апарату (п. 1.1., п. 1.2, п. 2.2). Методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції застосовувались при проведенні дослідження фінансової стійкості ПрАТ «СК «Рідна»» та вивченні методів її забезпечення (п. 1.3, п. 2.1., п. 2.3) Для оцінки фінансового стану на прикладі ПрАТ «СК «Рідна»» використовувалися методи: коефіцієнтів, статистичний та порівняльний аналізи (2.1., п. 2.2). Крім того, для наочного представлення отриманих результатів використовувалися табличний та графічний методи (п. 1.3, п. 2.1., п. 2.2, п. 2.3).

Інформаційною базою. Для підготовки кваліфікаційної роботи використовувалися законодавчі акти та нормативні документи, що регулюють страхову діяльність, офіційні статистичні дані, звіти ПрАТ «СК «Рідна»», наукові праці вітчизняних вчених, а також матеріали науково-практичних конференцій та інформація, отримана з Інтернет-ресурсів.

Наукова новизна дослідження полягає у систематизації та узагальненні показників оцінки фінансового стану страхової компанії, розробці шляхів зміцнення фінансового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»» з урахуванням закордонного досвіду.

Практичне значення одержаних результатів рекомендується для використання ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»» при розробці стратегії розвитку в період дії воєнного стану та при здійсненні подальших наукових досліджень.

Апробація результатів роботи. Результати, роботи пройшли апробацію та були представлені та обговорені на XXIII Міжнародній науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Політ. Сучасні проблеми науки». Секція «Наука і аерокосмічний комплекс у координатах обліку, аудиту, фінансів і кредиту». (м. Київ, НАУ, 4 – 7 квітня 2023).

Структура, зміст та обсяг випускної роботи. Робота складається з наступних основних частин: три розділи з трьома підрозділами, висновки до кожного розділу та загальні, список використаних джерел, додатки. Текст роботи представлено на 85 сторінках, містить 10 таблиць, 6 рисунків та 8 додатків на 14 сторінках. Список використаних у роботі джерел складається із 50 найменувань, що розміщуються на 6 сторінках.

Публікації здобувача за темою кваліфікаційної роботи:

1. Сенчук Г.В., науковий керівник – Славінський В.І., к.е.н, доц. Можливості підвищення рентабельності підприємств під час війни. XXIII Міжн. наук.-практ. конф. молодих учених і студентів *«Політ. Сучасні проблеми науки»*. Секція *«Наука і аерокосмічний комплекс у координатах обліку, аудиту, фінансів і*

кредиту». Матер. наук.-практ. конф. (м. Київ, 2023 р.). Київ: НАУ. 2023. С. 76 – 77.

2. Рибак О. М., Сенчук Г.В. Дослідження фінансового стану страхових компаній в період дії воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. В. 63. С. 15 – 20.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Сутність та основні критерії оцінки фінансового стану страховика

Страхові компанії, як і будь-які інші підприємства, є суб'єктами підприємницької діяльності. Головною метою їх функціонування є отримання прибутку. Вони збирають страхові внески від клієнтів і обіцяють виплачувати страхові виплати у разі настання страхового випадку.

Отримання прибутку для страхової компанії може бути досягнуте через кілька шляхів, таких як [1]:

- Страхові премії - це платежі, які страхові компанії отримують від своїх клієнтів за страхові поліси. Це основне джерело доходу для страховиків. Клієнти сплачують страхові премії, щоб отримати захист від ризиків, пов'язаних зі своїми майновими, життєвими, або іншими видами страхових інтересів.

Страхові премії розраховуються на основі ризиків, пов'язаних з конкретними страховими випадками, а також інших факторів, таких як вік та стан здоров'я страхувальника (у випадку медичного страхування), тип і місцезнаходження майна (у випадку страхування майнових ризиків), та інші важливі чинники.

Зібрані страхові премії використовуються страховиками для виплати страхових відшкодувань в разі настання страхових подій, а також для оплати власних витрат та забезпечення прибутковості діяльності. Чим більша кількість страхових премій зібрана компанією, тим більша її фінансова здатність виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками.

- Інвестиційний дохід для страхових компаній є важливим джерелом прибутку, де зібрані страхові премії, які використовуються для інвестування з метою отримання додаткового доходу. Це може включати покупку цінних паперів, інвестування в нерухомість, фінансові інструменти та інші активи.

Отриманий дохід може використовуватися для покриття витрат компанії, виплати страхових відшкодувань та забезпечення загальної фінансової стійкості. Такий підхід допомагає страховим компаніям розвивати свій портфель та забезпечувати стабільний потік доходів, що сприяє їхній фінансовій надійності і успішності на ринку.

– Управління ризиками. Ефективне управління ризиками є важливим аспектом діяльності страхових компаній. Це дозволяє знижувати збитки, що можуть виникати внаслідок страхових подій, і впливає на загальну прибутковість компанії. Шляхи управління ризиками можуть включати розробку стратегій мінімізації ризиків, вдосконалення підходів до оцінки та управління ризиками, впровадження превентивних заходів для запобігання виникненню страхових подій, а також ретельний моніторинг ризикових факторів та їх впливу на діяльність компанії. В результаті, ефективне управління ризиками допомагає забезпечити фінансову стійкість та надійність страховика, що сприяє його успішності на ринку.

Однак, слід зауважити, що страхові компанії також мають важливу соціальну функцію, яка полягає в захисті людей та підприємств від фінансових ризиків. Таким чином, їх діяльність має і більш широкий соціальний вимір, а не лише здобуття прибутку.

Військове вторгнення спричинило серйозний вплив на діяльність страхових компаній, особливо якщо воно відбувається в територіальних зонах, де ці компанії мають свої філії або підрозділи. Нестабільна політична та економічна ситуація в таких регіонах призвела до збільшення ризиків, а також до зменшення попиту на страхові послуги та інвестицій в ці регіони. Багато страхових компаній мають складнощі з управлінням ризиками та збереженням стабільності в умовах конфлікту, що призвело до їхнього зменшення або припинення діяльності. Такі умови можуть стати причиною скорочення кількості страхових компаній у досліджуваному періоді, а також можуть мати вплив на загальну стійкість та надійність страхового ринку [2].

Станом на кінець 2023 року, за даними НБУ (табл. 1.1), кількість зареєстрованих страхових компаній склала 101 од., де спостерігається їх скорочення на 27 од. порівняно з попереднім 2022 роком (128 од.). Попри скорочення в кількості, кількість укладених договорів страхування зросли на 6 719 тис. од., де на кінець 2022 року їх кількість складала 88 102 тис. од., та вже на кінець 2023 року – 94 821 тис. од.. Сформовані страхові резерви також зросли на 5 726 тис. грн., де на кінець 2023 року їх сума склала 46 781 тис. грн.

Таблиця 1.1

Показники діяльності страхових компаній України

Показник	на кінець 2022 р.	на кінець 2023 р.	Абсол. різниця
Кількість зареєстрованих страхових компаній, од.	128	101	-27
Кількість укладених договорів страхування, тис. од.	88102	94821	6719
Сформовані страхові резерви	41055	46781	5726
Чисті страхові премії	38 550,7	46 011,3	7460,6
Чисті страхові виплати	12 810,8	16 736,1	3925,3
Рівень чистих виплат, %	33,2	36,4	3,2

Джерело: розроблено автором на основі даних НБУ [2]

Незважаючи на зменшення кількості зареєстрованих страхових компаній, загальний обсяг укладених договорів страхування значно зріс, що свідчить про підвищений інтерес споживачів до страхових послуг. Також збільшення сформованих страхових резервів вказує на зростання фінансової стабільності та відповідальності страхових компаній перед своїми клієнтами. Ці показники можуть свідчити про зростання довіри до страховиків серед населення та підприємств, а також про позитивну динаміку розвитку страхового ринку в цілому.

Чисті страхові премії та виплати також зросли, на кінець 2023 року їх сума склала 46 011,3 тис. грн. та 16 736,1 тис. грн. відповідно. Рівень чистих виплат зріс на 3,2% протягом 2022-2023 рр.. Це може бути викликано різними факторами, такими як збільшення кількості та складності страхових випадків,

зміни у ринкових, економіко-політичних умовах або розширення спектру послуг, що надаються страховиками. Незважаючи на це зростання, важливо зберігати баланс між чистими страховими преміями та виплатами, щоб забезпечити фінансову стійкість та прибутковість страхової компанії в довгостроковій перспективі. Такий підвищений рівень чистих виплат може вимагати удосконалення стратегій управління ризиками та збільшення ефективності процесів врегулювання страхових випадків з метою зниження можливих збитків і забезпечення стійкості фінансових показників компанії.

Щодо оцінки фінансового стану страховика - це процес аналізу фінансової діяльності страхової компанії для визначення її здатності виконати свої фінансові зобов'язання перед страхувальниками в майбутньому. Цей процес включає в себе оцінку різних факторів, таких як фінансові звіти, капіталовкладення, ліквідність, ризики та резерви.

Сутність оцінки фінансового стану страховика полягає в тому, щоб виявити ризики, пов'язані з його фінансовою стійкістю, та визначити потенційні загрози для його спроможності виплачувати страхові виплати у майбутньому. Оцінка фінансового стану допомагає як страхувальникам, так і регуляторам у прийнятті рішень щодо вибору страховика та забезпеченні стабільності та надійності на ринку страхування [3].

Основні аспекти оцінки фінансового стану страховика включають:

- Аналіз фінансової звітності страховика для визначення його фінансового здоров'я, такого як прибуток, активи, зобов'язання та капітал.
- Оцінка ліквідності страховика - його здатності виплачувати поточні зобов'язання без ушкодження його фінансової стійкості.
- Аналіз управління активами та інвестицій для визначення ризиків, пов'язаних з капіталовкладеннями.
- Оцінка різних видів ризиків, з якими стикається страховик, таких як ризик страхового покриття, інвестиційний ризик, ризик зміни законодавства тощо.

– Аналіз страхових резервів для забезпечення того, щоб страховик мав достатні ресурси для виплати майбутніх страхових вимог.

Ця оцінка допомагає зацікавленим сторонам зробити обґрунтовані рішення щодо страхового покриття та вкладень в страхову компанію.

Оцінка фінансового стану страховика включає ряд ключових критеріїв, які допомагають визначити його фінансову стійкість та здатність виконувати свої фінансові зобов'язання. Ось основні критерії:

1. Прибутковість. Оцінка прибутковості страховика є важливим критерієм для з'ясування фінансової ефективності його діяльності. Цей аспект дозволяє оцінити, наскільки успішно компанії вдається генерувати прибуток від своєї основної діяльності. Для страховиків це означає, що вони здатні заробляти гроші через продаж страхових полісів та інші послуги, при цьому покриваючи витрати на утримання бізнесу, включаючи виплати страхові відшкодування, оплату праці, операційні витрати та інвестиції в розвиток.

Оцінка прибутковості важлива не лише для визначення фінансової стійкості страховика, а й для привернення та збереження інвесторів. Інвестори очікують отримання прибутку від своїх інвестицій у компанію, тож показники прибутковості вказують на потенціал отримання винагороди від вкладеного капіталу. Успішна прибутковість також може свідчити про ефективне управління компанією та її здатність пристосовуватися до змін в ринкових умовах. Однак важливо також розглядати цей показник в контексті інших фінансових показників, щоб зрозуміти повну картину фінансового стану страховика.

2. Ліквідність. Цей критерій дозволяє визначити, наскільки ефективно компанія може виконувати свої фінансові зобов'язання шляхом конвертації своїх активів у готівку. Відповідно, високий рівень ліквідності свідчить про те, що страховик може швидко та без проблем виплатити страхові відшкодування та інші зобов'язання в разі потреби.

Оцінка ліквідності включає аналіз різних видів активів компанії та їх здатності бути легко конвертованими у готівку. Наприклад, готівка, еквіваленти

готівки та короткострокові інвестиції зазвичай вважаються ліквідними активами, оскільки їх можна швидко реалізувати. На відміну від цього, нерухомість або інвестиції в довгострокові цінні папери можуть бути менш ліквідними, оскільки їх вартість може бути складно реалізувати за короткий період часу без значних втрат.

Показники ліквідності, такі як поточне співвідношення та швидке співвідношення, допомагають оцінити здатність страховика виконувати свої зобов'язання щодо виплати страхових вимог у разі потреби. Поточне співвідношення (current ratio) розраховується як відношення поточних активів до поточних зобов'язань і показує, наскільки компанія здатна покривати свої короткострокові борги за рахунок своїх поточних активів. Швидке співвідношення (quick ratio), яке виключає менш ліквідні активи, такі як запаси, надає більш консервативну оцінку ліквідності компанії. Вищий рівень ліквідності підвищує впевненість у тому, що компанія може ефективно управляти фінансовими ризиками та забезпечити надійність своєї діяльності.

3. Платоспроможність. Платоспроможність визначається здатністю страховика покрити свої зобов'язання за допомогою власного капіталу. Цей показник є ключовим для оцінки фінансової стійкості та надійності страховика. Забезпечення достатнього рівня платоспроможності є важливим для того, щоб забезпечити, що страховик може виконати свої зобов'язання перед страхувальниками у разі потреби, навіть у випадку негативних подій чи збитків.

Основним показником платоспроможності є співвідношення між капіталом та зобов'язаннями страховика. Чим вищий цей показник, тим більша здатність компанії виконати свої зобов'язання. Це означає, що у разі потреби страховик може використовувати свій власний капітал для покриття збитків, не залежно від зовнішніх джерел фінансування.

Однак важливо враховувати, що рівень платоспроможності може змінюватися в залежності від різних факторів, таких як ризикований портфель страхових випадків, інвестиційні ризики та економічні умови. Тому страховики

регулярно проводять оцінку своєї платоспроможності та приймають відповідні заходи для забезпечення стійкості своєї діяльності в майбутньому.

4. Стійкість резервів. Стійкість резервів страховика відображає його здатність покрити майбутні страхові вимоги з власних ресурсів. Це важливий показник, що дозволяє переконатися в фінансовій надійності компанії. Відповідність розміру резервів очікуваним збиткам і ризикам є ключовою для забезпечення стабільності та надійності страховика на ринку. Додатково, адекватність резервів може бути визначена шляхом проведення стрес-тестувань та порівняння з історичними страховими виплатами.

5. Рівень заборгованості. Цей аспект дозволяє визначити, наскільки ефективно компанія виконує свої фінансові зобов'язання перед страхувальниками та іншими кредиторами. Аналіз заборгованості може включати оцінку рівня та структури заборгованості, періодів прострочення платежів, а також динаміку зміни заборгованості протягом певного періоду. Цей аналіз допомагає ідентифікувати потенційні ризики неплатоспроможності та виявляти проблемні ситуації, які можуть виникнути через недостатню ліквідність або нездатність виконати зобов'язання вчасно.

Маючи належний рівень заборгованості, страховик може зберігати довіру клієнтів та уникати можливих фінансових проблем. Також цей аспект важливий для підтримання репутації компанії на ринку та забезпечення стабільності її діяльності.

6. Ризики та резерви. Оцінка ризиків та резервів є ключовою частиною аналізу фінансового стану страховика. Цей аспект дозволяє зрозуміти, які ризики впливають на діяльність страховика та наскільки ефективно він готується до їхнього покриття.

Оцінка ризиків включає аналіз різноманітних факторів, які можуть впливати на фінансові результати страховика, таких як страхові вимоги, інвестиційні ризики, ризики підприємницької діяльності та зміни на ринку. Важливо визначити й оцінити ці ризики для розуміння потенційних загроз фінансовому стану компанії.

Адекватність резервів для покриття ризиків також є ключовою. Це означає, що страховий резерв, який утримується компанією, має бути достатньою, щоб виконати потенційні страхові зобов'язання, які можуть виникнути в майбутньому. Оцінка адекватності резервів включає аналіз рівня страхових резервів в порівнянні зі страховими вимогами, а також проведення стрес-тестів та сценарного аналізу для визначення того, як резерви витримають негативні впливи [1].

Забезпечення належної оцінки ризиків та адекватності резервів допомагає страховику керувати фінансовими ризиками та забезпечити стабільність своєї діяльності в майбутньому.

7. **Управління активами.** Управління активами страховика визначає його здатність ефективно використовувати ресурси для досягнення фінансових цілей. Це охоплює різні аспекти, такі як диверсифікація портфеля, політика управління ризиками, моніторинг та оцінка, баланс між доходністю та ризиком, а також дотримання етичних стандартів. Ефективне управління активами допомагає страховику забезпечити стабільність та стійкість своєї діяльності, а також залучити та зберегти довіру клієнтів та інвесторів.

8. **Репутація та історія.** Історія компанії може вказувати на її стійкість, досвід та здатність адаптуватися до змін в умовах ринку. Попередня успішна діяльність може свідчити про надійність та ефективність управління, що може вплинути на довіру клієнтів, інвесторів та регуляторів.

Репутація на ринку також грає важливу роль. Добра репутація може сприяти залученню нових клієнтів, укладенню партнерських угод та підвищенню загальної довіри до компанії. З іншого боку, негативна репутація може призвести до втрати клієнтів, зменшення обсягів бізнесу та негативного впливу на фінансові показники.

Однак важливо пам'ятати, що репутація та історія компанії мають бути ретельно перевірені та аналізовані, оскільки вони можуть бути піддані перекрученню або маніпуляціям. Тому для об'єктивної оцінки фінансового стану необхідно враховувати ці аспекти разом з іншими показниками та даними.

Ці критерії дійсно допомагають оцінити рівень ризику, пов'язаного з інвестуванням у страховика, та визначити його загальну фінансову надійність. Інвестори, клієнти та інші зацікавлені сторони використовують ці критерії для того, щоб зробити інформовані рішення щодо співпраці з компанією чи інвестування в її акції, облигації чи інші фінансові інструменти.

Оцінка цих критеріїв дозволяє здійснювати глибокий аналіз фінансової стійкості та надійності страховика, а також прогнозувати його майбутній розвиток. Врахування цих факторів допомагає уникнути ризиків та забезпечити безпеку для інвестицій та страхових потреб.

Комплексна оцінка фінансового стану страхової компанії - це процес аналізу різних аспектів її фінансової діяльності з метою отримання повного та об'єктивного уявлення про її фінансову надійність, стійкість та прибутковість. Цей процес включає в себе оцінку різноманітних фінансових показників, які відображають фінансову діяльність компанії, її здатність виплачувати страхові відшкодування, управляти ризиками та забезпечувати фінансову стабільність в різних умовах.

Проведення комплексної оцінки фінансового стану підприємства є важливим етапом у стратегічному управлінні та прийнятті рішень. Цей процес дозволяє зрозуміти сутність та обсяг фінансових ризиків, з якими зіштовхується підприємство, а також визначити його потенціал для розвитку та стійкості. Комплексна оцінка включає в себе аналіз різноманітних аспектів, таких як ліквідність, рентабельність, платоспроможність, управління ризиками та інші, що дозволяє отримати повний образ фінансового стану підприємства. Завдяки цьому підприємство може приймати обґрунтовані рішення щодо стратегічного розвитку, ефективно управляти фінансовими ресурсами та забезпечити свою стабільність та конкурентоспроможність на ринку [1].

Аналіз фінансової звітності є основним і ключовим етапом у комплексній оцінці фінансового стану страхової компанії (рис. 1.1). Фінансові звіти, такі як баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про грошові потоки, надають детальну інформацію про фінансовий стан компанії за певний період часу.

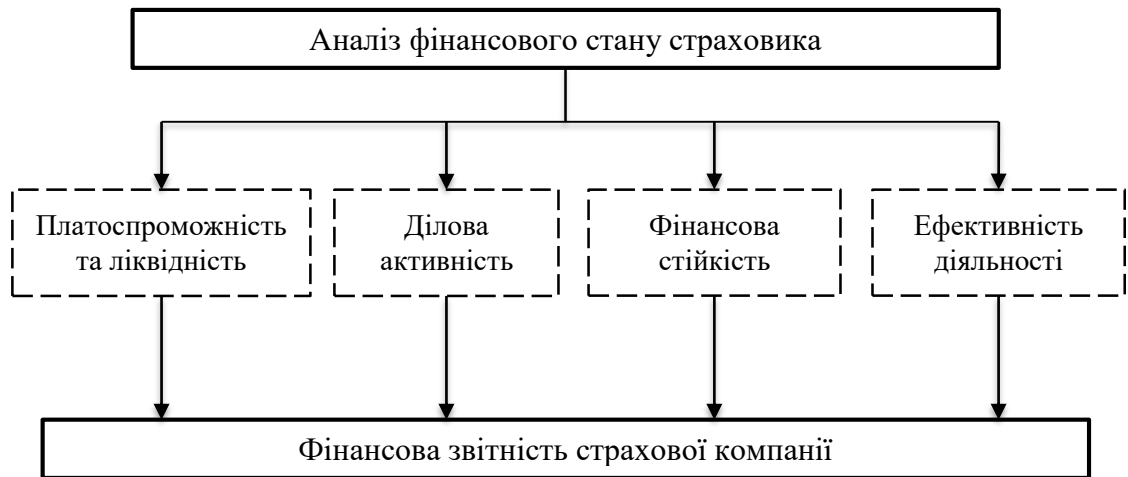

Рис. 1.1. Групи показників комплексної оцінки фінансового стану страхової компанії

Джерело: розроблено автором на основі [1]

Узагальнення досліджень щодо методики комплексної оцінки фінансового стану страхової компанії показало, що переважно для цієї мети використовуються чотири групи показників [1]:

Група 1 – платоспроможність та ліквідність. Ця група включає показники, що характеризують здатність компанії вчасно виплачувати свої зобов'язання та конвертувати активи у готівку для виплати страхових вимог.

Група 2 – ділової активності. Вона оцінює ефективність використання активів компанії та її здатність генерувати прибуток від їхнього використання.

Група 3 – фінансової стійкості. Ця група включає показники, які оцінюють здатність страхової компанії витримувати фінансові труднощі та зберігати стабільність у довгостроковій перспективі.

Група 4 – рентабельності (ефективності діяльності). Ця група оцінює прибутковість та ефективність діяльності страхової компанії, включаючи її здатність генерувати прибуток від страхових премій та інвестиційного доходу.

Отже, аналіз даних цих груп показників надають страховій компанії комплексний огляд її фінансового стану. Він допоможе виявити сильні та слабкі сторони, оцінити рівень ризику та прибутковості, а також зробити інформовані

рішення для покращення фінансової діяльності та забезпечення стійкості компанії в довгостроковій перспективі.

1.2. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану страхової компанії

Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану страхової компанії є критично важливим для здійснення об'єктивної та інформованої оцінки. Для цього необхідно мати доступ до широкого спектру фінансових даних та інформації про діяльність компанії. Це включає такі елементи [3]:

1. Фінансові звіти. Основним джерелом інформації є фінансові звіти, такі як звіт про прибутки та збитки, звіт про фінансовий стан та звіт про зміни власного капіталу (дод. А, Б, В, Д).

Звіт про прибутки та збитки (звіт про результати) надає інформацію про доходи та витрати компанії протягом певного періоду, дозволяючи оцінити її прибутковість та ефективність управління фінансами.

Звіт про фінансовий стан (баланс) відображає активи, зобов'язання та власний капітал компанії на певну дату. Цей звіт надає уявлення про фінансову позицію компанії та її здатність розрахуватися з кредиторами та іншими сторонами.

Звіт про зміни власного капіталу вказує на зміни в структурі та обсязі власного капіталу компанії протягом певного періоду, що може вказувати на її фінансову стабільність та здатність до розвитку.

Детальний аналіз цих звітів допомагає розкрити ключові аспекти фінансового стану компанії та зробити об'єктивні висновки щодо її фінансової продуктивності та стійкості.

2. Дані про страхові резерви. Інформація про рівень та структуру страхових резервів є важливою для оцінки фінансового стану компанії та її здатності виконати зобов'язання перед страхувальниками. Адекватність та

правильна структура цих резервів відображає фінансову стабільність та надійність компанії.

Дані про рівень страхових резервів дозволяють визначити, наскільки компанія забезпечена фінансово для виплати майбутніх страхових вимог. Крім того, аналіз їх структури допомагає оцінити розподіл ризиків та ступінь їх забезпеченості.

Отже, дані про страхові резерви є важливою складовою оцінки фінансового стану страхової компанії та допомагають забезпечити відповідність її зобов'язань перед страхувальниками в майбутньому.

3. Дані про портфель страхування. Аналіз портфеля страхування, такий як типи страхування, обсяги премій, виплати та резерви, надає додаткову інформацію про фінансові ризики та ефективність управління ними.

Вони допомагають зрозуміти, які види страхування компанія пропонує, скільки доходу вона отримує від кожного з них, і які ризики вона відстежує через резервування та виплати. Ці дані дають усвідомлення про те, наскільки страхова компанія здатна управляти своїм бізнесом та враховувати можливі ризики та витрати, пов'язані зі страховими подіями.

4. Дані про інвестиції. Інформація про портфель інвестицій компанії, включаючи типи активів, розподіл за ринками та ризиками, допомагає оцінити прибутковість та стійкість фінансових інвестицій. Дані про інвестиції надають важливу інформацію для оцінки фінансового стану страхової компанії та її інвестиційної стратегії. Розуміння портфеля інвестицій, типів активів, розподілу за ринками та ризиками дозволяє з'ясувати, як компанія генерує дохід від своїх інвестицій, які ризики вона приймає та як вона управляє цими ризиками. Ці дані допомагають оцінити прибутковість та стійкість інвестицій компанії та визначити, наскільки вона відповідає своїм фінансовим цілям і стратегії управління ризиками.

5. Дані про ринкове середовище. Розуміння та аналіз ринкових тенденцій, конкурентної ситуації та регуляторного середовища допомагає врахувати зовнішні фактори, які впливають на фінансовий стан компанії.

Аналіз ринкових тенденцій дозволяє компанії відстежувати зміни в попиті, цінах, технологіях та інших факторах, які можуть впливати на її фінансові результати. Розуміння конкурентної ситуації допомагає визначити сильні та слабкі сторони компанії порівняно з іншими учасниками ринку та знайти можливості для покращення конкурентоспроможності. Аналіз регуляторного середовища дозволяє оцінити вплив регулювання та законодавства на діяльність компанії та виявити можливі ризики та можливості, пов'язані зі змінами у правових умовах. Врахування цих зовнішніх факторів є важливим для оцінки фінансового стану компанії та розробки стратегій, які відповідають її цілям та умовам ринку [4].

Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану страхової компанії є ключовим для прийняття обґрунтованих рішень щодо її діяльності та стратегічного розвитку.

Інформаційне забезпечення грає ключову роль у процесі оцінки фінансового стану страхової компанії. Збір, аналіз і інтерпретація різноманітних фінансових та додаткових даних дозволяють керівництву та зацікавленим сторонам краще розуміти поточну ситуацію компанії, її потенціал та можливі ризики.

На основі інформації про фінансовий стан компанії можуть бути прийняті обґрунтовані рішення щодо таких аспектів, як управління ризиками, інвестиційні стратегії, розвиток нових продуктів та ринків, а також вдосконалення бізнес-процесів.

Принципи оцінки фінансового стану страховика базуються на засадах об'єктивності, комплексності, системності і відповідності [5].

Оцінка об'єктивності повинна ґрунтуватися на об'єктивних даних і відображати реальний фінансовий стан компанії. Це вимагає точності та достовірності використаних фінансових показників і даних. Об'єктивність оцінки вимагає належної інформації, що базується на достовірних даних. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану страховика забезпечує доступ до актуальної та об'єктивної інформації про його фінансові показники.

Оцінка комплексності повинна враховувати широкий спектр фінансових аспектів страхової діяльності, таких як ліквідність, рентабельність, стійкість резервів, управління ризиками тощо. Це допомагає отримати повний образ фінансового стану. Інформаційне забезпечення забезпечує доступ до різноманітної та повної інформації для аналізу всіх цих аспектів.

Оцінка системності повинна враховувати взаємозв'язок між різними фінансовими показниками та їх вплив на загальну фінансову стійкість компанії. Це допомагає уникнути однобічного підходу та забезпечити комплексний аналіз. Інформаційне забезпечення дозволяє врахувати широкий спектр факторів та аналізувати їх вплив на компанію.

Оцінка відповідності повинна відповідати вимогам стандартів та регуляторів у сфері страхування. Це забезпечує відповідність оцінки встановленим нормам та допомагає уникнути порушень законодавства. Інформаційне забезпечення дозволяє використовувати правильні дані та методи для забезпечення відповідності оцінки вимогам точності та надійності.

Дотримання цих принципів дозволяє забезпечити об'єктивну, комплексну, системну та відповідну оцінку фінансового стану страховика, що є ключовим для прийняття обґрунтованих рішень у сфері страхування. Інформаційне забезпечення грає ключову роль у забезпеченні цих принципів [6,7].

Інформаційне забезпечення також є важливим для виявлення слабких місць у фінансовому управлінні та виявлення можливостей для покращення ефективності та стабільності компанії. Особливо в умовах постійних змін на ринку та регуляторному середовищі, правильна інформація є ключем до успіху та стійкості страхової компанії [9-12].

1.3. Фінансово-економічний паспорт ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»»

ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»» (скорочена назва – ПрАТ «СК «Рідна»») успішно працює на страховому ринку з 2006 року. Компанія має

унікальний досвід професійної діяльності, що дозволяє пропонувати індивідуальні рішення, забезпечувати якісний сервіс та надійний страховий захист. Вона надає широкий вибір страхових послуг та гарантує високий рівень виплат [3].

Загальна інформація підприємства ПрАТ «СК «Рідна»» зображена в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Загальна інформація підприємства ПрАТ «СК «Рідна»»

Показник	Характеристика
Повне найменування юридичної особи	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО СТРАХОВА КОМПАНІЯ РІДНА
Скорочена назва	ПрАТ "СК "РІДНА"
Статус юридичної особи	Не перебуває в процесі припинення
Код ЄДРПОУ	34809641
Дата реєстрації	26.12.2006
Уповноважені особи	Невшупа Лариса Володимирівна, Ходакевич Людмила Іванівна
Розмір статутного капіталу	16 000 000,00 грн.
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство
Основний вид діяльності	65.12 Інші види страхування, крім страхування життя
Додатковими видами діяльності	65.20 Перестраховання 66.22 Діяльність страхових агентів і брокерів
Офіційна адреса	Україна, 04070, м. Київ, вул. Ігорівська, 12-А

Джерело: розроблено автором на основі [13]

ПрАТ «СК «Рідна»» має одне відділення, яке є головним офісом у місті Київ. В компанії працює 17 працівників з освітою, кваліфікацією, досвідом роботи, які дозволяють страховику належним чином здійснювати свою діяльність. Крім того, емітент є членом асоціації «Страховий бізнес». Товариство не проводить спільної діяльності з іншими організаціями, підприємствами чи установами.

ПрАТ «СК «Рідна»» пропонує універсальний портфель послуг, що включає комплексні програми захисту інтересів бізнесу і широкий спектр страхових продуктів для приватних та юридичних осіб. Предметом

безпосередньої діяльності страховика є лише страхування, перестраховання і фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням. Такий підхід дозволяє компанії ефективно забезпечувати захист інтересів своїх клієнтів та забезпечувати фінансову стабільність в умовах різних ризиків і змін на ринку.

Метою діяльності Товариства є одержання прибутку шляхом надання послуг із забезпечення усіх видів недержавного страхового захисту майнових інтересів громадян і юридичних осіб та здійснення фінансової діяльності в межах, визначених чинним законодавством та Статутом.

Стратегія подальшої діяльності емітента включає кілька ключових напрямків [4]:

1. Фінансова стабільність та надійність. Забезпечення стабільності фінансового стану підприємства та відповідності вимогам фінансової безпеки.

2. Розробка нових страхових продуктів. Постійна робота над створенням та вдосконаленням нових страхових продуктів, які відповідають потребам клієнтів та ринковим вимогам.

3. Постійне удосконалення сервісу для надання якісних страхових послуг. Забезпечення високого рівня обслуговування та задоволення потреб клієнтів шляхом постійного вдосконалення сервісу та послуг.

4. Впровадження інноваційних технологій. Використання сучасних технологій для оптимізації бізнес-процесів, покращення ефективності та розширення можливостей в області страхування.

5. Професійний розвиток та підвищення кваліфікації персоналу. Інвестування в навчання та розвиток персоналу для забезпечення високого рівня фаховості та компетентності.

6. Реалізація ефективних методів управління. Використання сучасних методів та підходів до управління для забезпечення оптимального використання ресурсів та досягнення стратегічних цілей компанії.

Основними видами страхування, що здійснює компанія, є (рис. 1.2):

- Страхування авто. До нього входить: КАСКО, Автоцивілка (ОСЦПВ), Добровільна Автоцивілка, Зелена карта тощо.
- Страхування майна: житла, орендованого майна, відповідальності перед сусідами, іпотеки, майна в заставі, комерційного майна.
- Туристичне страхування: медична турстраховка, фінансові ризики, страхування багажу, подорожі Україною тощо.
- Страхування життя та здоров'я. До нього належить – страхування від нещасного випадку, ДМС, COVID-19.
- Страхування відповідальності. До нього належить страхування - арбітражних керуючих, аудиторів, нотаріусів, приватних виконавців, перед третіми особами, власників зброї, власників бізнесу, лікарів, власників собак тощо.
- Страхування транспорту - яхти та водний транспорт, велосипеди, спецтехніка, мотоцикли, самокати, дрони (безпілотники) тощо.
- Інші види страхування - комплексне страхування, фінансові ризики, спорт, вантаж, страхування іноземців, страхування дітям тощо.

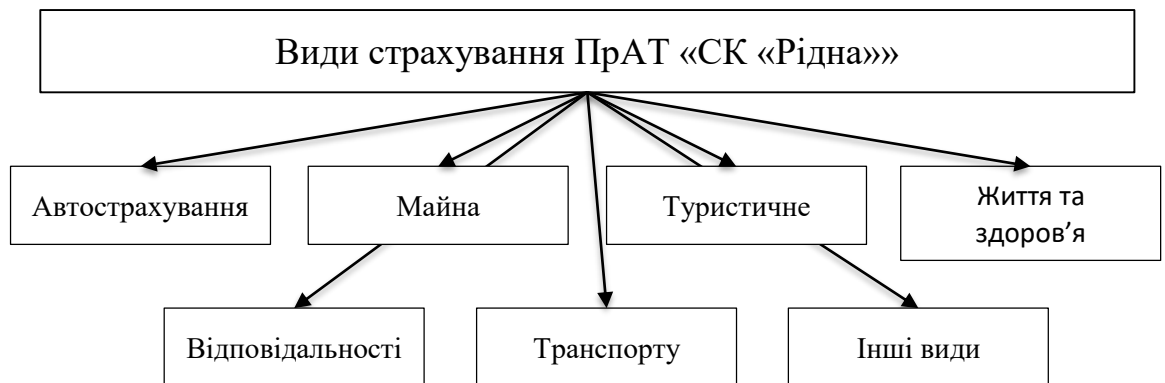

Рис. 1.2. Основні види страхування ПрАТ «СК «Рідна»

Джерело: розроблено автором на основі [13]

Завдяки багаторічним зусиллям, ПрАТ «СК «Рідна»» вдалося заслужити довіру клієнтів: «Нам вірять, з нами залишаються, нас щиро радять друзям та знайомим». Відповідальність та чесність у стосунках з клієнтами – один з основних принципів роботи компанії, дотримання якого є беззаперечним.

Клієнти визначають напрямок розвитку компанії, стимулюючи її до гнучкості та швидкого реагування на зміни у галузі. ПрАТ «СК «Рідна»» відзначається тим, що експерти оперативно розробляють страхові програми та продукти, відповідаючи на потреби клієнтів. Компанія не пропонує зайвого, але завжди готова до змін у стандартних продуктах та може запропонувати рішення, яке найкращим чином задовольнить потреби споживачів. Вони гарантують надійний страховий захист, незалежно від унікальності страхової програми.

Управління ПрАТ «СК «Рідна»» вважає, що компанія має достатні ресурси та процеси для продовження діяльності на безперервній основі, навіть в умовах військової агресії з боку Російської Федерації. Вони підтверджують, що налагоджені в компанії процеси та технічні засоби дозволяють здійснювати операційну діяльність віддалено, принаймні у основних функціональних напрямках.

Крім того, управління заявляє, що компанія буде продовжувати виконувати всі свої зобов'язання перед державою, сплачувати всі обов'язкові платежі, включаючи заробітну плату працівникам та оплату страхових збитків. Вони підкреслюють, що компанія успішно пережила кризові явища минулого та вийшла з них ще більш стійкою та адаптованою до складних умов. Акціонери роблять все необхідне для забезпечення стабільної діяльності ПрАТ «СК «Рідна»» в майбутньому і є переконаними, що компанія здатна продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Система оподаткування ПрАТ «СК «Рідна»» базується на загальній системі оподаткування з використанням ставок, визначених згідно з податковим законодавством України. Компанія нараховує податок на прибуток та податок на доходи за стандартними ставками із врахуванням відповідних правил та положень Податкового кодексу України. Компанія своєчасно та правильно виконує свої податкові зобов'язання, а також підтримує належну документацію для можливих податкових перевірок. Відповідно до цієї системи, компанія регулярно складає та подає податкову звітність, сплачує необхідні податки та збори до бюджету, дотримуючись вимог податкового законодавства. У контексті

останніх змін, компанія також звертає увагу на нові стандарти та інтерпретації, що впливають на її фінансову звітність та оподаткування, і активно адаптується до них для забезпечення відповідності законодавчим вимогам.

У ПрАТ «СК «Рідна»» працює 17 працівників з відповідною освітою, кваліфікацією та досвідом роботи, які дозволяють страховій компанії належним чином здійснювати свою діяльність. Це свідчить про те, що компанія звертає увагу на підбір кваліфікованих працівників, які можуть ефективно виконувати свої обов'язки і відповідати вимогам сучасного ринку страхування. Наявність професійного персоналу забезпечує високий рівень обслуговування клієнтів і сприяє успішності діяльності компанії в галузі страхування [14].

ПрАТ «СК «Рідна»» активно залучається до фінансового планування та аналізу, надаючи велике значення фінансовому контролю. Це дозволяє оперативно реагувати на зміни у фінансовому середовищі та приймати обґрунтовані рішення, створюючи міцну фінансову основу для подальшого розвитку та успішної діяльності компанії.

ПрАТ «СК «Рідна»» показує не поганий результат при діагностиці відносин у сфері фінансів, грошового обігу і кредиту. Це свідчить про загальну стабільність та професійний підхід до управління ризиками та фінансами компанії.

Висновки до розділу 1

За аналізом даних про кількість страхових компаній на ринку України за 2022-2023 рік виявлено значне скорочення зареєстрованих компаній. Тенденція пояснюється військовим вторгненням та окупацією частини території країни, ускладнюючи умови для бізнесу на цих територіях. Незважаючи на це, спостерігається зростання укладених договорів страхування та збільшення суми премій та виплат. Це свідчить про активну роботу інших компаній у збереженні та розвитку своєї діяльності.

Розуміння сутності та основних критеріїв оцінки фінансового стану страхової компанії дозволяє виявити сильні та слабкі сторони, ризики та можливості для розвитку. Аналіз базується на чотирьох групах показників: платоспроможності, ділової активності, фінансової стійкості та рентабельності, що відображають різні аспекти фінансового здоров'я компанії. Аналіз цих показників є ключовим для розуміння поточної ситуації, виявлення слабкостей та сильних сторін, оцінки ризику та прибутковості, а також для прийняття обґрунтованих рішень для покращення фінансової діяльності і забезпечення майбутньої стабільності.

Інформаційне забезпечення відіграє ключову роль у процесі оцінки фінансового стану страхової компанії. Забезпечення об'єктивності, комплексності, системності та відповідності у зборі та аналізі інформації є важливими принципами, що допомагають забезпечити надійність та обґрунтованість оцінки. Інформація про фінансові результати, страховий портфель, інвестиційні стратегії та ринкові умови дозволяє комплексно оцінити фінансовий стан компанії. Це важливо для прийняття обґрунтованих рішень у сфері страхування та забезпечення успішного стратегічного розвитку компанії.

ПрАТ «СК «Рідна»» пропонує різноманітні страхові послуги для приватних та корпоративних клієнтів. Вони спеціалізуються на страхуванні, перестраховуванні та управлінні страховими резервами. Їх стратегія включає постійне вдосконалення сервісу, впровадження інновацій та професійний розвиток персоналу. Компанія демонструє високий рівень стійкості та готовності працювати в умовах змін і кризових ситуацій. Наявність 17 кваліфікованих працівників у ПрАТ «СК «Рідна»» свідчить про увагу компанії до підбору професійного персоналу. Це дозволяє їй ефективно виконувати свої обов'язки та відповідати вимогам ринку страхування, забезпечуючи високий рівень обслуговування клієнтів та успішність в галузі. Високий рівень професіоналізму, актуальність страхових продуктів та висока якість послуг були неодноразово відзначені експертами щодо цієї компанії.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»» ТА ШЛЯХИ ЙОГО ЗМІЦНЕННЯ

2.1. Дослідження майнового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «Рідна»»

Початок аналізу фінансового стану ПрАТ «СК «Рідна»» з аналізу її балансу важливий для отримання повної картини фінансової ситуації. Баланс дозволить оцінити активи, зобов'язання та власний капітал компанії, а також їхню структуру та динаміку змін. Звертання уваги на такі показники, як активи, зокрема ліквідність та розподіл між різними видами активів, а також заборгованість та капіталовкладення, дозволить здійснити об'єктивну оцінку фінансового стану компанії та виявити можливі ризики та перспективи для подальшого аналізу.

Агрегування фінансової звітності компанії використовується для горизонтального та вертикального аналізу на основі даних із додатків А, В та Є (дод. З та І).

Вертикальні та горизонтальні аналізи активів та пасивів ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 рр. наведено в додатках Л та М відповідно.

При вертикальному та горизонтальному аналізі активів підприємства ПрАТ «СК «Рідна»» спостерігається коливання активів загалом (баланс) протягом 2021-2023 рр. У 2021 році їх сума склала 68 558 тис. грн., на кінець 2022 року відбулося скорочення на суму 19 717 тис. грн., і вона становила 48 841 тис. грн., та на кінець 2023 року - зростання на 15 221 тис. грн., і сума активів склала 64 062 тис. грн. Скорочення активів у 2022 році відбулося через військове вторгнення, що значно вплинуло на економічну ситуацію та діяльність підприємства. Проте у 2023 році компанія поступово відновлює свої позиції, що видно з росту активів на 15 221 тис. грн. Далі відбудеться розгляд кожного показника, для розуміння картини в цілому [16].

Найбільшу питому вагу всього активів компанії на кінець 2023 року складають необоротні активи 52,41%, їх сума становить 33 572 тис. грн., та оборотні активи 47,59% - 30 490 тис. грн. (рис. 2.1). Це говорить про значну частку довгострокових інвестицій у загальній структурі активів підприємства. Висока частка необоротних активів свідчить про стабільні капітальні вкладення компанії в основні засоби та інші довгострокові активи, що може включати нерухомість, обладнання, інфраструктуру та інші елементи, які забезпечують виробничу та операційну діяльність на тривалий термін.

Значна частка оборотних активів (47,59%) вказує на те, що компанія також має достатній рівень ліквідності для підтримання своєї поточної діяльності. Оборотні активи включають запаси, дебіторську заборгованість та грошові кошти, що забезпечують компанії можливість оперативно реагувати на ринкові зміни, покривати короткострокові зобов'язання та підтримувати належний рівень операційної гнучкості.

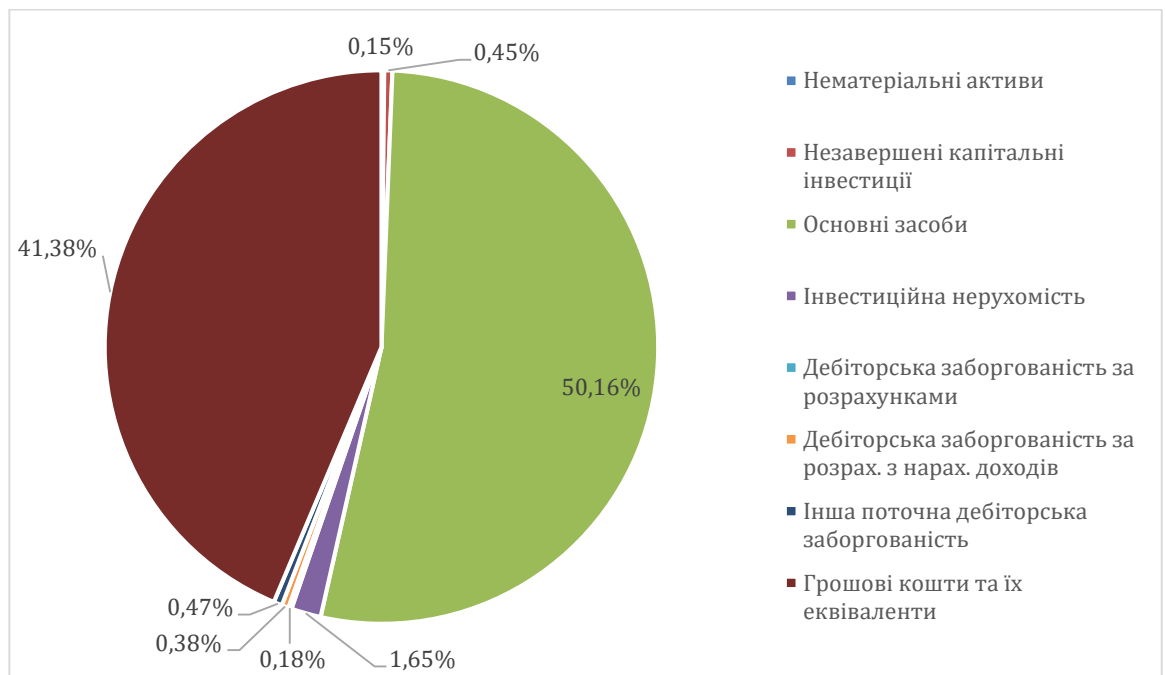

Рис. 2.1. Структура активу ПрАТ «СК «Рідна» за 2023 рік

Джерело: розроблено автором на основі [13]

Таким чином, баланс між необоротними та оборотними активами свідчить про збалансований підхід до управління активами підприємства. Компанія

інвестує в довгострокові проекти для забезпечення стабільного зростання та розвитку, одночасно підтримуючи достатній рівень ліквідних активів для забезпечення своєї поточної операційної діяльності. Це може сприяти стабільності та фінансовій стійкості підприємства в умовах економічних коливань та невизначеності.

До необоротних активів належать:

– Нематеріальні активи, де щорічно спостерігається скорочення їх суми на 1 тис. грн., та на кінець 2023 їх сума склала 95 тис. грн.. Це свідчить про відсутність нових інвестицій у нематеріальні активи або про те, що компанія не здійснює значних витрат на придбання чи розвиток нових нематеріальних активів. Поступове скорочення суми нематеріальних активів може впливати на конкурентоспроможність компанії в довгостроковій перспективі, оскільки нематеріальні активи часто є важливим джерелом інновацій та конкурентних переваг. Таким чином, підприємству слід розглянути можливість інвестування в нові нематеріальні активи або оптимізацію використання існуючих для підтримання та підвищення своєї ринкової позиції та конкурентоспроможності.

– Незавершені капітальні інвестиції не змінюються протягом 2021-2023 рр., їх сума становить 287 тис. грн., що вказує на відсутність прогресу у реалізації капітальних проектів або замороження цих проектів.

– Основні засоби за перший період (2021-2022 рр.) скоротились на 5 608 тис. грн., та вже у другому періоді (2022-2023 рр.) відбулось зростання на 14 078 тис. грн.. Це говорить про початкове скорочення активів, через продаж або амортизацію, а потім суттєве відновлення та розширення основних засобів, що свідчить про нові капітальні вкладення або придбання активів.

– Інвестиційна нерухомість у 2022 році скоротилась на 6 199 тис. грн., в порівнянні з 2021 роком, проте на кінець 2023 року зросла на 2 тис. грн.. Скорочення на кінець 2022 року свідчить про продаж або переоцінку активів, та незначне відновлення у 2023 році, що може вказувати на обережне відновлення інвестицій або придбання нових об'єктів нерухомості.

До оборотних активів належать:

– Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги зросла на 12 тис. грн. протягом першого періоду (2021-2022 рр.), але на кінець 2023 року її сума скоротилась до 0. Це може вказувати на ефективні заходи по стягненню заборгованості, на зниження обсягу невиконаних рахунків через розрахункові операції, скорочення обсягів реалізації товарів або послуг, або на перенесення заборгованості на інші показники балансу.

– Дебіторська заборгованість за розрахунками на кінець 2022 року зросла на 33 тис. грн., проте на кінець 2023 року скоротилась на 106 тис. грн.. Це вказує на можливий процес активного стягнення заборгованості або на більш стриману політику видачі кредитів компанією в наступному періоді. Також це може бути наслідком змін в умовах контрактів з клієнтами, перегляду умов оплати, або наслідком змін у фінансовому стані або платіжній здатності покупців [18].

– Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів на кінець 2022 року зросла на 87 тис. грн., та на кінець 2023 року зросла ще на 58 тис. грн.. Це щорічне зростання свідчить про тенденцію до збільшення кількості невиконаних рахунків з нарахованих доходів протягом періоду. Можливі причини такого зростання включають збільшення обсягів послуг або товарів, що продаються в кредит, або збільшення строків кредитування, недостатню ефективність у стягненні заборгованості, або навіть можливі проблеми з платіжною дисципліною серед клієнтів. Це може потребувати уваги та вжиття заходів для зменшення ризику та підтримки фінансової стійкості компанії.

– Натомість інша поточна дебіторська заборгованість щорічно скорочується – на кінець 2022 року відбулось скорочення на суму 847 тис. грн., та на кінець 2023 року – ще на 68 тис. грн. Дане скорочення говорить про можливе покращення управління кредитними операціями та збільшення ефективності стягнення заборгованості. Це може бути результатом вдосконалення систем кредитування та контролю за розрахунками з клієнтами, а також підвищення платіжної дисципліни серед покупців. Такі позитивні

тенденції сприяють підвищенню ліквідності компанії та зменшенню ризику несплати заборгованості.

– Грошові кошти та їх еквіваленти складають велику частину (41,38%) всіх активів компанії. Скорочення їх суми на кінець 2022 року на 5 504 тис. грн. може бути наслідком впливу негативних факторів, таких як військове вторгнення, що вплинуло на страхову діяльність компанії. Однак зростання на кінець 2023 року на 500 тис. грн. свідчить про те, що компанія адаптувалась до нових умов та успішно здійснила заходи для відновлення та збільшення своїх фінансових ресурсів. Це може включати залучення нового капіталу, оптимізацію витрат або покращення ефективності управління грошовими потоками.

– Частка перестраховика у страхових резервах на кінець 2022 року скоротилася на 1 702 тис. грн., та вже на кінець 2023 року їх сума скоротилась до 0. Це говорить про можливу стратегічну переорієнтацію або ревізію стратегії перестраховування компанії. Компанія змінила свій підхід до розподілу ризиків та вирішила зменшити залежність від перестраховиків у зв'язку зі змінами на ринку страхових послуг або власними стратегічними цілями. Таке рішення може відображати бажання знизити витрати на страхові послуги або підвищити контроль над ризиками.

Отже, аналіз активів показав значний вплив військового вторгнення у 2022 році на діяльність страхової компанії, що відобразилося на показниках на кінець цього року порівняно з 2021 роком. Проте, на кінець 2023 року спостерігається позитивна динаміка зростання показників, що свідчить про покращення фінансового стану підприємства. Це вказує на його високу адаптивність до нових умов і ризиків, а також на успішні заходи з відновлення та розвитку в умовах непевності.

Щодо аналізу пасиву ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 рр. (дод. М), на кінець 2021 року його сума склала 68 558 тис. грн., на кінець 2022 року – 48 841 тис. грн. (-19 717 тис. грн), та на кінець 2023 року – 64 062 тис. грн. (15 221 тис. грн.). Питома вага пасиву на кінець 2023 року складає: Власний капітал – 74,84% (на кінець 2022 рік – 74,19%), Довгострокові зобов'язання і забезпечення – 0,00%

(на кінець 2022 рік – 22,63%), Поточні зобов'язання і забезпечення – 25,16% (на кінець 2022 рік – 3,18%). Це вказує на значне зміцнення позицій власного капіталу компанії на кінець 2023 року порівняно з попереднім роком. Збільшення питомої ваги власного капіталу та значне зменшення частки довгострокових та поточних зобов'язань свідчать про позитивні зміни в фінансовому стані підприємства. Це може бути наслідком успішної стратегії фінансового управління, здійсненням ефективних інвестицій та збільшенням прибутковості. Таке положення пасиву може сприяти стабільності та стійкості компанії в умовах змінного економічного середовища.

Власний капітал підприємства ПрАТ «СК «Рідна» щорічно зростає, на кінець 2021 року – 32 094 тис. грн., 2022 року – 36 236 тис. грн., 2023 року – 47 941 тис. грн.. Щорічне зростання відбулось через збільшення: зареєстрованого капіталу на кінець 2023 року на суму 8 000 тис. грн., капітал у дооцінках на 13 747 тис. грн., резервний капітал на 412 тис. грн.. Проте на кінець 2023 року відбулось скорочення за нерозподіленим прибутком на 10 454 тис. грн.. Дані показники вказують на стійке та здорове зростання власного капіталу підприємства ПрАТ «СК «Рідна»» протягом досліджуваного періоду. Це свідчить про успішну фінансову стратегію компанії, що базується на ефективному управлінні ресурсами та прибуткових інвестиціях.

Збільшення зареєстрованого капіталу, капіталу у дооцінках і резервного капіталу вказують на позитивні зміни в фінансовій структурі підприємства та його здатність залучати нові ресурси для подальшого розвитку.

Скорочення за нерозподіленим прибутком може бути зумовлене використанням частини прибутку на розвиток бізнесу, сплату дивідендів або іншим стратегічним розподілом фінансових ресурсів.

Довгострокові зобов'язання і забезпечення компанії щорічно скорочуються: 2021 рік – 32 076 тис. грн., 2022 рік – 11 053 тис. грн. (-21 023 тис. грн.), 2023 рік скоротились до 0. Така стратегія може бути наслідком ряду факторів, таких як сплати боргів, оптимізація фінансових процесів, чи навіть рефінансування боргів за більш вигідними умовами. Зменшення довгострокових

зобов'язань може сприяти покращенню фінансової стійкості компанії та зменшенню її фінансового ризику.

Поточні зобов'язання і забезпечення страхової компанії зросли на кінець 2023 року на суму 14 569 тис. грн., порівняно з 2022 роком. Зростання цього показника відбулося переважно через збільшення інших поточних зобов'язань на 14 563 тис. грн., включаючи поточну кредиторську заборгованість за розрахунками з бюджетом на суму 362 тис. грн. Водночас, скорочення показників, зокрема поточної кредиторської заборгованості за страховою діяльністю та поточних забезпечень, також мали вплив, але менш значний. Такі зміни можуть відображати збільшення обсягів діяльності компанії, зміни в умовах взаємодії з контрагентами та партнерами, а також стратегічні рішення щодо фінансового управління і ліквідності.

Аналіз пасиву ПрАТ "СК "Рідна" показав стабільне зростання власного капіталу, зменшення довгострокових зобов'язань та забезпечення, а також збільшення поточних зобов'язань і забезпечення. Ці тенденції вказують на позитивну фінансову динаміку та ефективне управління ресурсами компанії.

Аналіз доходів, витрат та фінансових результатів покаже наскільки страхова компанія є стабільною і прибутковою. Під час аналізу важливо враховувати не лише загальні показники доходів і витрат, а й їх структуру, динаміку з часом, а також ефективність управління ризиками та інвестиціями.

У табл. 2.1 відображений горизонтальний аналіз фінансових результатів ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 рр..

Щорічне скорочення чистих зароблених страхових премій підприємства ПрАТ «СК «Рідна» вказує на значні виклики, з якими зіткнулася компанія в останні роки. На кінець 2021 року їх сума склала 43 082 тис. грн., але до кінця 2022 року вона скоротилася до 28 282 тис. грн., а на кінець 2023 року – ще на 13 370 тис. грн., до 14 912 тис. грн.

Таке суттєве зниження може бути результатом низки факторів, таких як економічна нестабільність, вплив військового вторгнення, втрата клієнтів та скорочення обсягу укладених страхових договорів. Це свідчить про необхідність

перегляду стратегій компанії для стабілізації та відновлення її фінансових показників.

Таблиця 2.1

Горизонтальний аналіз фінансових результатів ПрАТ «СК «Рідна» за 2021-2023 рр.

Показник	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, тис. грн.		Темп росту, %	
				2022-2021	2023-2022	2022/2021	2023/2022
Чистий дохід від реалізації продукції	0	0	0	0	0	0	0
Чисті зароблені страхові премії	43082	28282	14912	-14800	-13370	65,65	52,73
Собівартість реалізованої продукції	(995)	(1603)	(1395)	-608	208	161,11	87,02
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	(26463)	(7778)	3497	18685	11275	29,39	-44,96
Валовий прибуток	15624	18901	10020	3277	-8881	120,97	53,01
Адміністративні витрати	(9006)	(5949)	(9546)	3057	-3597	66,06	160,46
Витрати на збут	(2257)	(915)	(833)	1342	82	40,54	91,04
Інші операційні витрати	(413)	(1432)	(412)	-1019	1020	346,73	28,77
Фінансовий результат від операційної діяльності	2608	16789	3416	14181	-13373	643,75	20,35
Фінансовий результат до оподаткування:	2610	10569	3701	7959	-6868	404,94	35,02
Чистий фінансовий результат	106	8242	3019	8136	-5223	7775,47	36,63

Джерело: розроблено автором на основі [13]

Собівартість реалізованої продукції, в даному випадку страхових послуг, щороку коливається: на кінець 2021 року склали 995 тис. грн., 2022 р. – 1 603 тис. грн. (-608 тис. грн.), 2023 р. – 1 395 тис. грн. (+208 тис. грн.). Ці динамічні зміни говорять про нестабільність витрат компанії на надання страхових послуг.

Зростання собівартості у 2022 році на 608 тис. грн. може бути пов'язане зі збільшенням витрат на адміністрування, підвищенням тарифів на перестраховування, інфляційними процесами, або збільшенням страхових виплат через загострення ризиків, пов'язаних з початком війни. Зменшення собівартості у 2023 році на 208 тис. грн. може свідчити про адаптацію компанії до нових умов, оптимізацію витрат, перегляд договорів перестраховування або зменшення обсягу наданих страхових послуг. Ці зміни підкреслюють необхідність постійного контролю та управління витратами для підтримки фінансової стабільності компанії.

Чисті понесені збитки за страховими виплатами на кінець 2021 року склали -26 463 тис. грн., у 2022 році вони склали -7 778 тис. грн., проте на кінець 2023 року вони зросли до 3 497 тис. грн.. Це щорічне збільшення вказує на покращення фінансового стану компанії у сфері страхових виплат.

Зокрема, значне зменшення збитків у 2022 році може бути результатом успішних заходів з управління ризиками або зниженням кількості страхових випадків через зміну портфеля страхування або поведінки клієнтів в умовах війни. Однак, зростання до позитивного значення у 2023 році вказує на те, що компанія не лише скоротила збитки, але й змогла забезпечити прибуток від страхової діяльності. Це свідчить про адаптивність та ефективність у реагуванні на виклики ринку, оптимізацію виплат, поліпшення якості страхових послуг та можливу зміну клієнтської бази або структури договорів.

Валовий прибуток щороку коливається: на кінець 2021 року його сума склала 15 624 тис. грн., у 2022 році він зріс до 18 901 тис. грн., але на кінець 2023 року знизився до 10 020 тис. грн. Ці коливання свідчать про змінну фінансову продуктивність компанії ПрАТ «СК «Рідна»» у різні роки.

Зростання валового прибутку у 2022 році може вказувати на покращення ефективності операційної діяльності, оптимізацію витрат або зростання доходів від страхових премій на початку року, незважаючи на складні зовнішні умови. Однак значне зниження валового прибутку у 2023 році вказує на серйозні виклики, з якими зіткнулася компанія. Це пов'язано з втратою великого клієнта,

загальним скороченням обсягу страхових премій, підвищенням витрат або іншими факторами, що негативно вплинули на фінансові результати.

Загалом, такі коливання підкреслюють необхідність постійного моніторингу та адаптації бізнес-стратегії, щоб забезпечити стабільність і довгострокове зростання прибутковості компанії.

Адміністративні витрати також щороку коливаються: у 2021 році їх сума склала -9 006 тис. грн., у 2022 році зменшилася до -5 949 тис. грн., але в 2023 році знову зросла до -9 546 тис. грн. Такі коливання вказують на змінність у витратах на управління компанією ПрАТ «СК «Рідна»».

Зменшення адміністративних витрат у 2022 році може бути результатом оптимізації витрат, зменшення обсягів операційної діяльності або реалізації заходів економії в умовах військового вторгнення. Проте, різке зростання витрат у 2023 році свідчить про збільшення адміністративних витрат, яке може бути пов'язане з адаптацією до нових умов або додатковими витратами, пов'язаними з відновленням бізнесу після кризи.

Ці коливання підкреслюють важливість контролю за адміністративними витратами та необхідність постійного аналізу та коригування витратної частини бюджету, щоб забезпечити фінансову стабільність і ефективність діяльності компанії.

Фінансовий результат від операційної діяльності також щорічно коливається: у 2021 році він склав 2 608 тис. грн., у 2022 році зріс до 16 789 тис. грн., але в 2023 році знизився до 3 416 тис. грн. Ці коливання свідчать про нестабільність у фінансових показниках від основної діяльності компанії ПрАТ «СК «Рідна»».

Зростання операційного прибутку на кінець 2022 року може бути пов'язане з тимчасовими факторами, такими як ефективне управління витратами, збільшенням доходів від страхових премій на початку року або іншими заходами, що позитивно вплинули на фінансові результати в умовах кризового періоду. Зменшення операційного прибутку на кінець 2023 року до 3 416 тис. грн. свідчить про виклики, з якими зіткнулася компанія, такі як втрата великого

клієнта, зменшення обсягу страхових премій та підвищення адміністративних витрат.

Такі коливання підкреслюють необхідність ретельного управління операційною діяльністю та фінансами, а також адаптації бізнес-стратегії для забезпечення стабільності та довгострокової прибутковості компанії.

Фінансовий результат до оподаткування на кінець 2021 року склав 2 610 тис. грн., на кінець 2022 р. – 10 569 тис. грн., на кінець 2023 р. – 3 701 тис. грн.. Ці коливання свідчать про змінну фінансову продуктивність компанії ПрАТ «СК «Рідна»» у різні роки.

Таким чином, чистий фінансовий результат компанії ПрАТ «СК «Рідна»» склав на кінець 2021 року 106 тис. грн., на кінець 2022 року зріс до 8 242 тис. грн., але на кінець 2023 року знизився до 3 019 тис. грн. Ці зміни свідчать про нестабільність у фінансових показниках компанії протягом аналізованого періоду.

Значне зростання чистого фінансового результату у 2022 році до 8 242 тис. грн. вказує на те, що компанія змогла ефективно адаптуватися до складних умов, зумовлених військовим вторгненням, можливо через оптимізацію витрат, успішне управління ризиками та певні тимчасові позитивні фактори.

Зниження чистого фінансового результату до 3 019 тис. грн. у 2023 році може свідчити про негативний вплив тривалих економічних і ринкових викликів, таких як втрата великого клієнта, скорочення страхових премій і збільшення адміністративних витрат. Це підкреслює важливість стратегії диверсифікації клієнтської бази та постійного контролю за витратами.

Загалом, ці коливання вказують на необхідність постійного моніторингу фінансових показників, швидкого реагування на зміни ринкових умов і адаптації бізнес-стратегій для підтримання стабільного фінансового стану компанії.

Таке суттєве зниження прибутків у 2023 році значною мірою пов'язане з відходом великого клієнта, компанії Join Up, яка забезпечувала значний обсяг туристичного страхування. Втрата такого важливого клієнта суттєво вплинула на фінансові результати ПрАТ «СК «Рідна» та підкреслює важливість

диверсифікації клієнтської бази та страхових продуктів для зменшення залежності від окремих клієнтів та секторів ринку.

Аналіз фінансового результату ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 роки вказує на кілька ключових тенденцій та ризиків. По-перше, нестабільність у фінансових показниках відображається у періодичних коливаннях чистого фінансового результату. Ця нестабільність може бути спричинена змінами на ринку, змінами у клієнтській базі або внутрішніми факторами управління. По-друге, втрата великого клієнта у 2023 році суттєво позначилася на чистому фінансовому результаті, що підкреслює ризик концентрації на декількох ключових клієнтах і необхідність диверсифікації клієнтської бази. По-третє, військове вторгнення у 2022 році також мала серйозний вплив на фінансові результати компанії, що свідчить про необхідність управління геополітичними ризиками.

Зміна фінансових результатів від року до року вказує на необхідність ефективного управління ризиками та реагування на змінні умови у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

Отже, компанія повинна продовжувати удосконалювати свою стратегію управління ризиками, розширювати свою клієнтську базу і диверсифікувати свої послуги, щоб забезпечити стійкість та успішність в непередбачуваних умовах.

Оцінка фінансового стану страхової компанії полягає в тому, щоб з'ясувати її здатність виконувати фінансові зобов'язання, забезпечити прибутковість, зберегти ліквідність, ефективно керувати ризиками і підтримувати репутацію. Це допомагає зацікавленим сторонам приймати обґрунтовані рішення про співпрацю, інвестування та управління ризиками, а також дозволяє компанії самій ефективно планувати свій розвиток.

Аналіз основних фінансових показників ПрАТ «СК «Рідна»» допомагає зрозуміти її фінансовий стан та його зміни в часі, надаючи комплексне уявлення про майнове положення страхової компанії (табл. 2.2).

Так як аналізувалося вище, вартість всього майна щороку коливається: на кінець 2021 року – 68 558 тис. грн., на кінець 2022 року – 48 841 тис. грн., на

кінець 2023 року – 64 062 тис. грн.. Коливання вартості майна можуть бути результатом різних факторів, таких як зміни у вартості ринкових активів, проведення деяких стратегічних рішень компанії (наприклад, продаж активів або придбання нових), вплив зовнішніх економічних чи політичних факторів тощо.

Таблиця 2.2

Аналіз майнового стану ПрАТ «СК «Рідна»»

Назва показника	Джерело інформації	Роки		
		2021	2022	2023
Вартість всього майна	Ф.№1, р.1300 або р.1900	68558	48841	64062
Вартість власних коштів	Ф.№1, р.1495	32094	36236	47941
Вартість власних оборотних коштів	Ф.№1, р.1195 – р.1695	32869	27796	14369
Коефіцієнт зносу	Ф.№1, р.1012 : р.1011	0,0215	0,0191	0,0218
Коефіцієнт придатності	Ф.№1, 1 – р.1012 : р.1011	0,9785	0,9809	0,9782

Джерело: розроблено автором на основі [13]

Підвищення вартості майна може бути позитивним сигналом, але важливо також ретельно аналізувати причини цього зростання, адже воно може бути результатом різних чинників. Якщо зростання вартості майна є результатом стратегічних інвестицій або розвитку бізнесу, то це може бути показником успішності компанії. Однак, якщо зростання вартості майна є тимчасовим або штучним, то це може викликати певні обурення або сумніви серед інвесторів та стейкхолдерів.

Щорічне зростання вартості власних коштів може свідчити про позитивну динаміку фінансового стану компанії. Це може бути результатом ефективного управління активами та зобов'язаннями, здійснення прибуткових інвестицій, а також надходження чистого прибутку. Зростання власних коштів засвідчує, що компанія має достатньо власних ресурсів для покриття зобов'язань та інвестування в майбутні проекти та розвиток бізнесу.

Крім того, зростання власних коштів може також вказувати на підвищення довіри інвесторів та стейкхолдерів до компанії, оскільки це свідчить про її фінансову стабільність та здатність генерувати прибуток. Такий показник може бути важливим для оцінки інвестиційної привабливості компанії та її здатності витримувати економічні коливання. На рис. 2.2 зображене співвідношення майна та власних коштів ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 рр.

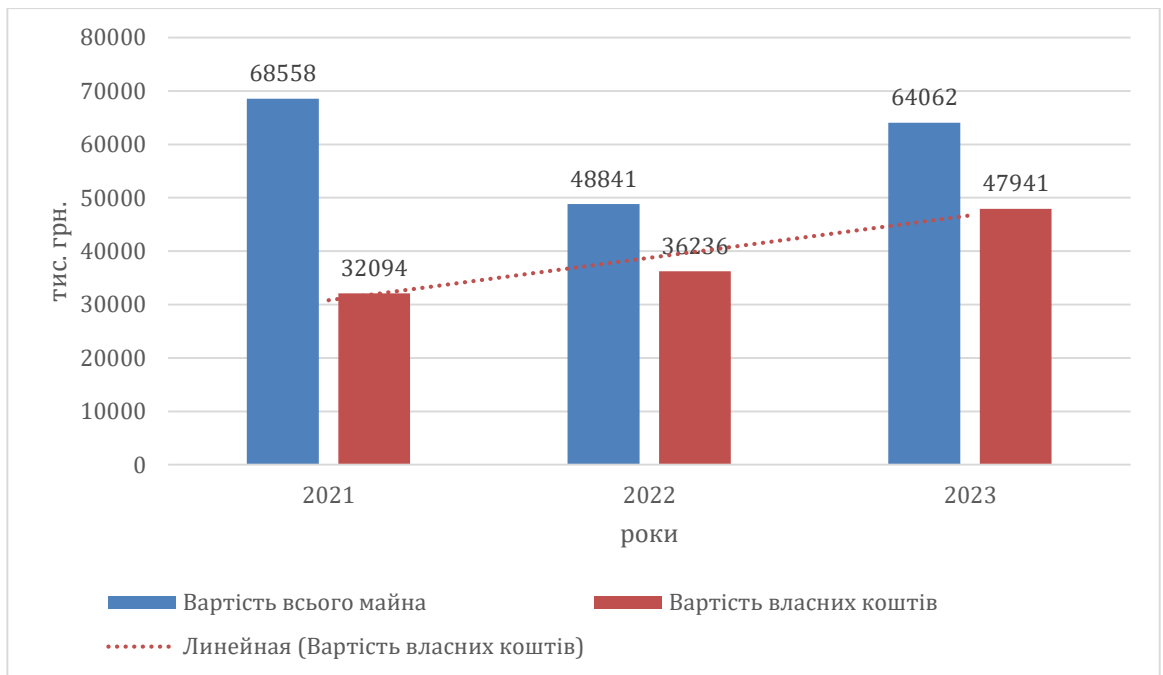

Рис. 2.2. Співвідношення майна та власних коштів ПрАТ «СК «Рідна»»

Джерело: розроблено автором на основі [14]

Скорочення вартості власних оборотних коштів страхової компанії може свідчити про оптимізацію її фінансових процесів та управління ресурсами, але також може викликати побоювання стосовно її ліквідності та здатності виконати поточні зобов'язання. Дослідження цього показника в контексті інших фінансових показників допоможе отримати повніше розуміння фінансового стану та перспектив компанії.

Коефіцієнт придатності щороку коливається: на кінець 2021 року склав 0,9785, на кінець 2022 року – 0,9809, на кінець 2023 року – 0,9782. Коефіцієнт придатності, який коливається навколо значення 1, вказує на стабільну фінансову позицію компанії протягом років, здатність виконувати свої поточні

зобов'язання, але може викликати також необхідність уваги до факторів, які призводять до відхилень від нормативу.

Отже, аналіз майнового стану ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 роки свідчить про значні коливання у вартості всього майна компанії протягом цього періоду. Хоча спостерігається стабільний ріст вартості власних коштів, вартість майна коливається, що може відображати різні фінансові та операційні впливи на компанію. Результати аналізу також вказують на необхідність додаткового дослідження для з'ясування факторів, що спричиняють ці коливання, та їх можливого впливу на загальну фінансову стійкість підприємства.

2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «Рідна»»

Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 рр. (табл. 2.3) покаже динаміку фінансової стабільності та здатності компанії виконувати свої фінансові зобов'язання. Він допоможе виявити, чи вдалося компанії зберегти стійкість у змінних умовах та впоратися з фінансовими викликами, такими як збільшення зобов'язань або зниження прибутковості. Такий аналіз дозволить оцінити рівень ризику для інвесторів та кредиторів і зробити висновки про фінансове здоров'я компанії.

Коефіцієнт співвідношення позичених і власних коштів, який щорічно скорочується і має значення менше 1, свідчить про те, що компанія використовує більше позичених коштів порівняно з власними для фінансування своєї діяльності. Це може вказувати на збільшення фінансового ризику компанії, оскільки збільшення зобов'язань може зробити її більш уразливою до коливань на ринку та негативно вплинути на її фінансову стійкість.

Коефіцієнт автономії, який щорічно зростає і має значення більше 0,5, свідчить про те, що частка власних коштів у загальній структурі активів компанії зростає. Це може бути позитивним сигналом для інвесторів та кредиторів, оскільки він вказує на збільшення стійкості та незалежності компанії від

зовнішніх фінансових джерел. Більший коефіцієнт автономії означає менший рівень фінансового ризику та більшу можливість компанії впоратися з потенційними фінансовими труднощами.

Таблиця 2.3

Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 рр.

Назва показника	Джерело інформації	Роки			Нормативне значення
		2021	2022	2023	
Коефіцієнт співвідношення позичених і власних коштів	Ф.№1, (р.1595 + р.1695 + р.1700) : р.1495	1,1362	0,3479	0,3363	Менше 1
Коефіцієнт автономії	Ф.№1, р.1495 : р.1300 (1900)	0,4681	0,7419	0,7483	Більше 0,5
Коефіцієнт маневреності власних коштів	Ф.№1, (р.1195 – р.1695) : р.1495	1,0241	0,7671	0,2997	Якомога більший
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	Ф.№1, (р.1595 + р.1695 + р.1700) : р.1900	0,5319	0,2581	0,2516	Менше 0,5
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Ф.№1, р.1595 : (р.1595 + р.1495)	0,4999	0,2337	0	Зменшення коеф.
Коефіцієнт фінансового левереджу	Ф.№1, р.1595 : р.1495	0,9994	0,3050	0	Менше 0,5
Показник заборгованості кредиторам	Ф.№1, р.1610 + р.1615 + р.1620 + р.1625 + р.1630 : р. 1300	0,0364	0,0059	0,0102	Якомога менше

Джерело: розроблено автором на основі [14]

Коефіцієнт маневреності власних коштів, який щорічно зменшується і має значення менше 1, свідчить про те, що компанія втрачає можливість ефективно використовувати свої власні фінансові ресурси для здійснення інвестицій або розвитку. Це може вказувати на обмеження фінансових можливостей компанії та зменшення її здатності до розвитку в майбутньому. Нормативне значення, якомога більше 1, вказує на бажання компанії мати більше власних коштів для інвестування та розширення бізнесу.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу страхової компанії протягом 2021-2023 рр. щорічно зменшується: на кінець 2021 року - 0,5319, на кінець 2022 року - 0,2581, на кінець 2023 року - 0,2516. Це зменшення свідчить про те, що компанія використовує менше зовнішніх джерел фінансування порівняно з власними коштами. Це може бути індикатором стабільної фінансової політики, але також може вказувати на обмеження у доступі до зовнішніх джерел фінансування або на невисоку привабливість залучення зовнішнього капіталу для компанії.

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів, який щорічно зменшується і досягає значення 0 на кінець 2023 року, свідчить про те, що страхова компанія зменшує свою залежність від довгострокових позикових зобов'язань. Це може бути індикатором ефективного управління фінансовими ресурсами та стратегії фінансової стійкості компанії. Однак це також може вказувати на обмежену доступність або низьку привабливість довгострокових позик для компанії в даний період часу.

Коефіцієнт фінансового левериджу, який щорічно зменшується та досягає значення 0 на кінець 2023 року, свідчить про те, що страхова компанія зменшує свою залежність від фінансового плеча. Це може бути індикатором політики обережного фінансового управління та бажання знизити ризик фінансового боргу. Однак це також може вказувати на обмежену доступність або низьку привабливість зовнішнього фінансування для компанії в даний період часу.

Показник заборгованості кредиторам, щорічно змінюючись та досягаючи значення якомога менше на кінець 2023 року, свідчить про те, що страхова компанія поступово зменшує свою заборгованість перед кредиторами. Це може бути результатом ефективного управління кредиторською політикою та оптимізації фінансових потоків.

Отже, проведений аналіз стійкості ПрАТ "СК "Рідна" за 2021-2023 роки дозволяє зробити наступні висновки. Відзначається стійке зниження коефіцієнтів фінансового левериджу та залучення позикових коштів, що свідчить про зменшення фінансового ризику компанії. Крім того, коефіцієнт

автономії зростає, що вказує на підвищення фінансової стійкості та незалежності підприємства. Також спостерігається зменшення коефіцієнта концентрації залученого капіталу, що може свідчити про розподіл ризиків та диверсифікацію інвестицій.

Показники ліквідності та платоспроможності є надзвичайно важливими для страхової компанії. Вони допомагають управлінню приймати обґрунтовані фінансові рішення та оцінювати ризики, а інвесторам — визначати ризики та потенційні можливості вкладень. Моніторинг цих показників є ключовим для забезпечення фінансової стабільності та успіху страхової компанії. Аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 рр.. відображений у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «Рідна»»

Назва показника	Джерело інформації	Роки			Нормативне значення
		2021	2022	2023	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможність)	Ф.№1, (р.1165 + р.1160) : р.1695	7,1819	16,7590	1,6444	Більше 0,2
Проміжний коефіцієнт покриття балансу	Ф.№1, [(р.1125 +...+ р.1165)] : р.1695	7,6120	17,5193	1,6863	Більше 0,7
Коефіцієнт покриття балансу	Ф.№1, р.1195 : р.1695	8,4907	18,9100	1,8913	Більше 2
Частка оборотних коштів у активах	Ф.№1, р.1195 : р.1300	0,5434	0,6009	0,4759	Збільшення
Частка власних коштів у запасах	Ф.№1, (р.1195 – р.1695) : (р.1100 + р.1110)	-	-	-	Більше 0,5

Джерело: розроблено автором на основі [14]

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможність) страхової компанії протягом 2021-2023 рр. щорічно змінювався: на кінець 2021 року він становив 7,1819, на кінець 2022 року – 16,7590, а на кінець 2023 року – 1,6444. Це свідчить про значні коливання в здатності компанії негайно покривати свої короткострокові зобов'язання. Хоча всі значення перевищують нормативне значення 0,2, різке зниження коефіцієнта на кінець 2023 року вказує на

зменшення рівня ліквідності порівняно з попередніми роками, що може бути ознакою зниження доступності негайних фінансових ресурсів для покриття поточних зобов'язань.

Проміжний коефіцієнт покриття балансу страхової компанії на кінець 2021 року становив 7,6120, на кінець 2022 року – 17,5193, а на кінець 2023 року – 1,6863. Це свідчить про значні коливання у здатності компанії покривати свої поточні зобов'язання ліквідними активами. Хоча всі значення перевищують нормативне значення 0,7, різке зниження коефіцієнта на кінець 2023 року вказує на зменшення фінансової стабільності компанії та зниження запасу ліквідності, що може свідчити про підвищені ризики щодо покриття короткострокових зобов'язань у майбутньому.

Коефіцієнт покриття балансу страхової компанії протягом 2021-2023 рр. щорічно змінювався. Незважаючи на те, що показники за 2021 і 2022 роки значно перевищують нормативне значення 2, різке зниження до 1,8913 на кінець 2023 року вказує на значне погіршення фінансової стабільності компанії. Це може бути ознакою підвищених фінансових ризиків і зменшення здатності компанії ефективно виконувати свої зобов'язання у майбутньому.

Частка оборотних коштів у активах страхової компанії протягом 2021-2023 рр. також щорічно змінювалася (рис. 2.3). Збільшення частки оборотних коштів на кінець 2022 року порівняно з 2021 роком вказувало на покращення ліквідності компанії та її здатність швидко реагувати на короткострокові фінансові потреби. Однак зниження цього показника на кінець 2023 року може свідчити про зменшення рівня ліквідності та збільшення частки необоротних активів у загальній структурі активів, що може впливати на гнучкість компанії в управлінні своїми фінансовими ресурсами.

Частка власних коштів у запасах, що становить 0 щорічно, вказує на те, що компанія використовує зовнішнє фінансування для утримання своїх запасів. Це може мати різні причини, включаючи недостатність власних ресурсів або стратегічне рішення компанії щодо оптимізації фінансових потоків. Однак, варто враховувати, що відсутність власних коштів у запасах може також вказувати на

ризиками, пов'язані зі зовнішнім фінансуванням, такі як високі відсотки за позиками або залежність від змін у ринкових умовах.

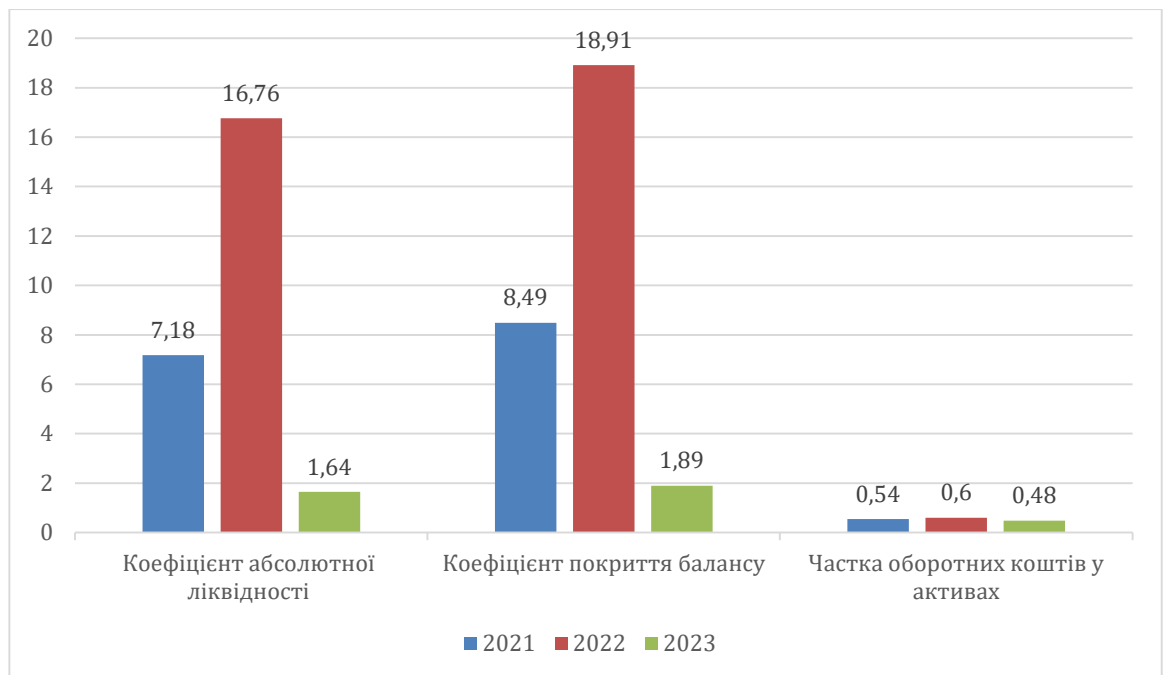

Рис. 2.3. Показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 роки

Джерело: розроблено автором на основі [14]

В цілому, аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 роки підтверджує, що компанія зазнала значних коливань у своїй фінансовій стійкості. Незважаючи на високі показники ліквідності у 2021 і 2022 роках, різке зниження цих показників у 2023 році свідчить про погіршення здатності компанії своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Зменшення частки оборотних коштів у активах у 2023 році вказує на зниження ліквідності, що може бути ознакою підвищених фінансових ризиків. Тому, для забезпечення фінансової стабільності компанії, необхідно зосередитися на підвищенні рівня ліквідності та платоспроможності шляхом ефективного управління оборотними активами та зобов'язаннями.

Аналіз рентабельності страхової компанії потрібен для того, щоб оцінити її здатність генерувати прибуток з наявних ресурсів і капіталу. Цей аналіз дозволяє визначити ефективність управління, прибутковість основної діяльності,

а також загальну фінансову стабільність компанії. Він також допомагає виявити слабкі та сильні сторони компанії, що є важливим для прийняття стратегічних рішень, планування розвитку та залучення інвестицій. Окрім того, аналіз рентабельності є ключовим показником для інвесторів і акціонерів, які оцінюють доцільність і перспективність вкладення коштів у страхову компанію [19].

Аналіз рентабельності ПрАТ «СК «Рідна»» протягом 2021-2023 рр. зображений у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз рентабельності ПрАТ «СК «Рідна»» протягом 2021-2023 рр.

Назва показника	Джерело інформації	Роки			Нормативне значення
		2021	2022	2023	
Рентабельність продаж	Ф.№2, р.2190 : р.2010 x 100%	6,0536	59,3628	22,9077	Більше 20%
Рентабельність операційної діяльності	Ф.№2, р.2190 : (р.2050 + р.2130 + р.2150 + р.2180) x 100%	20,5824	169,603	28,0322	Більше 20%
Рентабельність від усіх видів діяльності до оподаткування	Ф.№2, р.2290 : (р.2050 + р.2130 + р.2150 + р.2180) x 100%	20,5982	106,7684	30,3709	Більше 20%
Рентабельність капіталу	(р.2290, ф.№2) : р.1300, ф.№1 x 100%	3,807	21,6396	5,7772	Більше 20%

Джерело: розроблено автором на основі [14]

Аналіз рентабельності ПрАТ «СК «Рідна»» протягом 2021-2023 років показав значні коливання ключових показників (рис. 2.4). Рентабельність продажів зросла з 6% у 2021 році до 59% у 2022 році, але впала до 23% у 2023 році, що свідчить про нестабільність у прибутковості компанії. Рентабельність операційної діяльності також демонструвала значні зміни, з різким зростанням до 169,6% у 2022 році порівняно з 20,6% у 2021 році, а потім зниженням до 28% у 2023 році. Рентабельність від усіх видів діяльності до оподаткування зросла з 20% у 2021 році до 107% у 2022 році, але впала до 30% у 2023 році. Рентабельність капіталу залишається низькою: 4% у 2021 році, 22% у 2022 році, і 6% у 2023 році, що вказує на недостатню ефективність використання власного капіталу. Загалом, аналіз рентабельності вказує на потребу в удосконаленні

фінансового управління для досягнення стабільних і високих результатів.

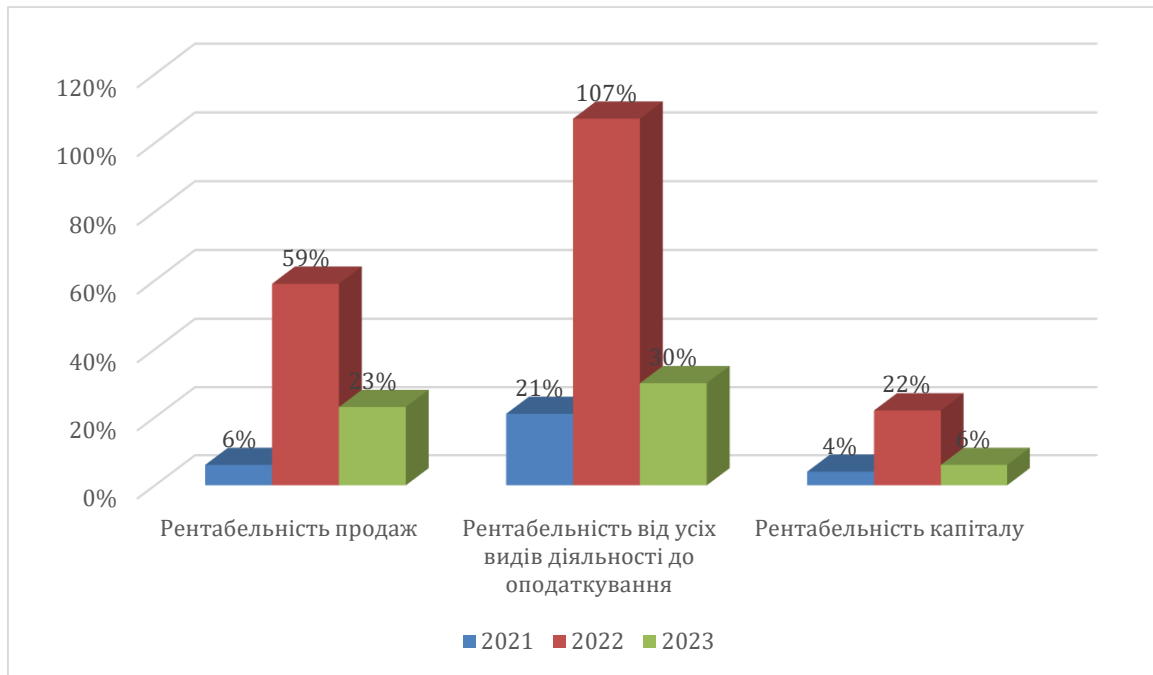

Рис. 2.4. Показники рентабельності ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 рр.

Джерело: розроблено автором на основі [13]

Даний аналіз свідчить про можливі ризики, такі як нестабільність прибутковості та ефективності діяльності компанії. Коливання рентабельності продажів, операційної діяльності та рентабельності від усіх видів діяльності до оподаткування можуть вказувати на проблеми в управлінні витратами та доходами, а також на залежність від зовнішніх економічних та ринкових умов. Низька рентабельність капіталу протягом трьох років свідчить про недостатню ефективність використання власних коштів, що може бути викликано недостатнім рівнем інвестицій або неефективним управлінням активами. Ці ризики можуть впливати на фінансову стійкість компанії та її здатність підтримувати конкурентоспроможність на ринку.

Аналіз ділової активності страхової компанії вкаже на ефективність використання ресурсів, рівень операційної ефективності та здатність компанії генерувати доходи з наявних активів. Ділова активність є ключовим показником, який відображає швидкість обороту коштів, активів та капіталу, а також рівень продуктивності операційної діяльності. Високі показники ділової активності свідчать про ефективне управління та сприяють підвищенню

конкурентоспроможності компанії. Натомість низькі показники можуть вказувати на проблеми в управлінні ресурсами, недостатню продуктивність або затримки в обороті коштів, що потребують ретельного аналізу та коригувальних заходів.

У табл. 2.6 розміщений аналіз ділової активності ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 роки.

Таблиця 2.6

Аналіз ділової активності ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 рр.

Назва показника	Джерело інформації	Роки			Нормативне значення
		2021	2022	2023	
Загальна оборотність капіталу	р.2010 (ф.№2) : р.1300 (ф.№1)	0,6284	0,5791	0,2328	Збільшення
Оборотність запасів	р.2010 (ф.№2) : р.1100 (ф.№1)	-	-	-	Збільшення
Оборотність дебіторської заборгованості	р.2010 (ф.№2) : р.1125 + р.1130 + .. + ... + р.1155 (ф.№1)	22,8794	23,9678	22,0918	Збільшення
Середній строк обороту дебіторської заборгованості	р.1125 + р.1130 + ... + р.1155 (ф.№1) : р 2010 (ф.№2) x 360	15,7346	15,0201	16,296	Зменшення
Оборотність кредиторської заборгованості	р.2000 (ф.№2) : р.1615 (ф.№1)	-	-	-	Збільшення
Середній строк обороту кредиторської заборгованості	р.1615 (ф.№1) : р.2000 (ф.№2) x 360	-	-	-	Зменшення
Фондовіддача необоротних активів	р.2010 (ф.№2) : (р.1011 – р.1012) (ф.№1)	1,8205	1,5663	0,4640	Збільшення
Оборотність власного капіталу	р.2010 (ф.№2) : р.1495 (ф.№1)	1,3424	0,7805	0,3110	Збільшення

Джерело: розроблено автором на основі [13]

Загальна оборотність капіталу ПрАТ «СК «Рідна»» щорічно зменшується: у 2021 році цей показник склав 0,6284, у 2022 році – 0,5791, а у 2023 році – 0,2328, попри те, що нормативне значення повинне йти до збільшення. Це свідчить про зниження ефективності використання капіталу компанії, що може вказувати на проблеми в управлінні ресурсами та зниження продуктивності

операційної діяльності. Зменшення оборотності капіталу може бути пов'язане з недостатньою ефективністю управління активами, затримками в обороті коштів або збільшенням частки неробочих активів. Це негативно впливає на загальну ділову активність компанії і потребує вжиття заходів для поліпшення ситуації.

Оборотність запасів та оборотність кредиторської заборгованості у страхової компанії не розраховуються, оскільки вона не містить запасів та кредитів за розділами балансу, це може вказувати на специфіку її діяльності. У страховому бізнесі основними активами можуть бути фінансові інструменти, такі як цінні папери або грошові кошти, а кредиторська заборгованість може бути незначною порівняно з іншими галузями бізнесу. Таким чином, відсутність цих показників у фінансовій звітності страхової компанії може бути нормальним явищем і відображати особливості її операційного профілю [19].

Оборотність дебіторської заборгованості страхової компанії на кінець 2021 року становить 22,8794, на кінець 2022 року - 23,9678, на кінець 2023 року - 22,0918. Високий рівень оборотності дебіторської заборгованості може свідчити про ефективний процес стягнення заборгованості або короткі строки заборгованості, що сприяє покращенню ліквідності компанії. Однак зменшення цього показника у 2023 році може вказувати на збільшення строків оплати клієнтами, що може мати негативний вплив на ліквідність компанії.

Фондовіддача необоротних активів страхової компанії щороку зменшується: на кінець 2021 року - 1,8205, на кінець 2022 року - 1,5663, на кінець 2023 року - 0,4640. В даному випадку зниження фондівіддачі може свідчити про неефективне управління необоротними активами страхової компанії.

Оборотність власного капіталу страхової компанії також щороку зменшується: на кінець 2021 року - 1,3424, на кінець 2022 року - 0,7805, на кінець 2023 року - 0,3110. Це може свідчити про меншу ефективність використання власного капіталу компанією для генерації прибутку. У даному випадку зменшення оборотності власного капіталу може свідчити про проблеми з управлінням капіталом або недоцільність інвестиційних проектів.

Отже, аналіз ділової активності ПрАТ «СК «Рідна»» свідчить про певні тенденції та фактори, що впливають на її ефективність та результативність. Зокрема, виявлені деякі проблемні аспекти, такі як зменшення оборотності власного капіталу, зменшення фондівіддачі необоротних активів, а також низька рентабельність капіталу. Ці показники можуть свідчити про неефективне використання ресурсів та потребу в удосконаленні стратегій управління та інвестиційних рішень. Для покращення фінансового стану та збільшення результативності можуть знадобитися перегляд стратегій управління капіталом, оптимізація інвестиційного портфеля та пошук нових джерел доходів [20].

2.3. Шляхи зміцнення фінансового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»» з урахуванням закордонного досвіду.

Аналіз фінансового стану ПрАТ «СК «Рідна»» виявив низку загроз, які можуть вплинути на її діяльність та фінансову стійкість. Зокрема, зменшення вартості майна та оборотних коштів, зростання страхових ризиків та економічні труднощі в країні можуть призвести до збільшення страхових виплат і зниження прибутковості. Крім того, високий рівень конкуренції, зміни в регулятивному середовищі та технологічні виклики також становлять загрозу для успішної діяльності компанії. Для деталізації означених загроз варто провести додатковий аналіз ймовірності банкрутства компанії, з огляду на різке погіршення становища у 2023 році.

Наприклад, Модель Альтмана аналізує п'ять фінансових показників компанії для прогнозування стійкості або ризику банкрутства. Після розрахунку цих показників за кожен рік в досліджуваному періоді, складається комбінований індекс за допомогою вагових коефіцієнтів згідно з формулою Альтмана. Загалом, компанії з індексом менше 1,23 вважаються з високим ризиком банкрутства, тоді як ті, що перевищують 2,89, вважаються стабільними. [21].

Для аналізу за моделлю Альтмана потрібен доступ до фінансових звітів компанії та використання відповідних формул для розрахунку п'яти коефіцієнтів. Результати аналізу допомагають зрозуміти фінансове здоров'я та ризик банкрутства компанії (табл. 2.7). Модель має високу точність (90,9%) у прогнозуванні банкрутства за один рік, що робить її цінним інструментом для управлінців у прийнятті обґрунтованих рішень щодо стратегії розвитку та фінансового управління.

Таблиця 2.7

Модель Альтмана ПрАТ «СК «Рідна»» протягом 2021-2023 рр.

Назва показника	Джерело інформації	Роки		
		2021	2022	2023
Оборотні активи	р. 1195	37257	29348	30490
Витрати майбутніх періодів	р. 1170	-	-	-
Баланс	р. 1300	68558	48841	64062
Нерозподілений прибуток	р. 1420	2547	10783	329
Власний капітал	р. 1495	32094	36236	47941
Поточні зобов'язання	р. 1695	4388	1552	16121
Чистий дохід від реалізації продукції	р. 2010	43082	28282	14912
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування (збиток)	р. 2295	-	-	-
X_1	р. 1195 / р. 1495	1,16	0,81	0,64
X_2	р. 1420 / р. 1495	0,08	0,3	0,007
X_3	р. 2295 / р. 1495	0,00	0,00	0,00
X_4	р. 1300 / р. 1695	15,62	31,47	3,97
X_5	р. 2010 / р. 1495	1,34	0,78	0,31
$Z = 1.2X_1 + 1.4X_2 + 3.3X_3 + 0.6X_4 + X_5$		12,22	21,05	3,47

Джерело: розроблено автором на основі [14]

Відповідно до табл. 2.7 показники за моделлю Альтмана в ПрАТ «СК «Рідна»» становили: на кінець 2021 року $12,22 > 2,89$; на кінець 2022 року $21,05 > 2,89$; на кінець 2023 року $3,47 > 2,89$. Це вказує на те, що ПрАТ «СК «Рідна»» мала низьку ймовірність банкрутства у цей період, демонструючи стабільну фінансову стійкість. Попри те, що на кінець 2023 року показник залишається

вищим за критичний поріг 2,89, тенденція до зниження викликає занепокоєння та потребує додаткової уваги до фінансового управління компанії для запобігання подальшому погіршенню ситуації.

Також необхідно провести дослідження щодо фінансового стану ПрАТ «СК «Рідна»» за моделлю Ліса (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Модель Ліса ПрАТ «СК «Рідна»» протягом 2021-2023 рр.

Назва показника	Джерело інформації	Роки		
		2021	2022	2023
Виробничі запаси	р. 1101	-	-	-
Оборотні активи	р. 1195	37257	29348	30490
Баланс	р. 1300	68558	48841	64062
Нерозподілений прибуток	р. 1420	2547	10783	329
Власний капітал	р. 1495	32094	36236	47941
Поточні зобов'язання	р. 1695	4388	1552	16121
X ₁	р. 1195 / р. 1495	1,161	0,81	0,636
X ₂	р. 1101 / р. 1495	0,00	0,00	0,00
X ₃	р. 1420 / р. 1495	0,079	0,297	0,007
X ₄	р. 1495 / р. 1695	7,314	23,348	2,974
$Z = 0,063X_1 + 0,092X_2 + 0,057X_3 + 0,001X_4$		0,085	0,091	0,043

Джерело: розроблено автором на основі [4]

Модель Ліса, розроблена Фулмером Лісом, є методом прогнозування ймовірності банкрутства компанії. Вона ґрунтується на багатофакторному аналізі фінансових показників, таких як ліквідність, рентабельність, оборотність активів і інші. Застосування цієї моделі дозволяє виявити слабкі місця у фінансовому стані компанії та розробити стратегії для покращення її фінансової стійкості. Це особливо важливо для довгострокової стабільності та зростання компанії в умовах ринкової невизначеності [22-24].

За моделлю Ліса банкрутство страхової компанії оцінюється за таким значенням Z нижче за 0,037 – висока загроза банкрутства.

Відповідно до табл. 2.8 показники за моделлю Ліса в ПрАТ «СК «Рідна»» становили: на кінець 2021 року $0,085 > 0,037$; на кінець 2022 року $0,091 > 0,037$;

на кінець 2023 року $0,043 > 0,037$. Це вказує на те, що протягом аналізованого періоду компанія перебувала у зоні низького ризику банкрутства, оскільки значення коефіцієнтів перевищували критичне значення 0,037. Проте, знову ж таки, варто звернути увагу на різке зниження показника у 2023 році, що може свідчити про погіршення фінансової стійкості компанії та потребує додаткового аналізу і вжиття відповідних заходів для покращення фінансового стану.

Отже, за даними моделей Альтмана та Ліса, можна зробити висновок, що ПрАТ «СК «Рідна»» перебувала у зоні безпеки щодо ризику банкрутства протягом 2021-2023 років. Значення показників суттєво перевищували критичні рівні, що свідчить про стійкість фінансового стану компанії. Проте різке падіння показників на кінець 2023 року вказує на можливі фінансові труднощі у майбутньому, що потребує ретельного моніторингу та вжиття заходів для стабілізації фінансового стану.

Оцінка фінансового стану страховиків є ключовим аспектом для забезпечення стабільності та надійності страхового ринку. Міжнародний досвід у цьому контексті надає корисні приклади ефективних механізмів та підходів, які можуть бути адаптовані в різних юрисдикціях. Вивчення цих практик дозволяє не лише покращити національні методики, а й сприяти гармонізації стандартів на глобальному рівні.

Сутність аналізу закордонного досвіду застосування механізмів оцінки фінансового стану страховика полягає в дослідженні та порівнянні різних підходів, методик і практик, які використовуються в різних країнах для забезпечення фінансової стійкості та надійності страхових компаній.

У Сполучених Штатах ключовою методологією є використання системи оцінки ризиків та капіталу (Risk-Based Capital - RBC). Ця система враховує різні типи ризиків (актуарні, кредитні, ринкові та операційні) і вимагає від страховиків підтримувати достатній рівень капіталу для покриття цих ризиків.

В Європейському Союзі основою оцінки є директива Solvency II, яка вводить ризик-орієнтований підхід до оцінки капіталу. Solvency II складається з

трьох стовпів: кількісні вимоги (Pillar I), вимоги до управління та контролю (Pillar II), а також звітність та розкриття інформації (Pillar III).

У Японії фінансовий стан страховиків визначається за допомогою комплексної системи оцінки, яка включає фінансові коефіцієнти, стрес-тести та інші інструменти, що дозволяють оцінити стійкість страховиків до різних економічних умов.

Ключову роль у моніторингу та оцінці фінансового стану страховиків відіграють регуляторні органи [25].

NAIC (США). Національна асоціація страховиків (NAIC) відповідає за розробку стандартів та нагляд за страховиками у США. Вони використовують набір фінансових коефіцієнтів та моделей для оцінки стійкості страховиків.

EIOPA (ЄС). Європейська організація страхування та професійних пенсій (EIOPA) контролює виконання вимог Solvency II і забезпечує єдині стандарти для всіх країн-членів ЄС.

FSA (Японія). Агенція фінансових послуг Японії (FSA) здійснює нагляд за страховими компаніями, впроваджуючи стрес-тести та оцінку фінансових коефіцієнтів для забезпечення їх стійкості.

Кожна країна має свої специфічні методи та інструменти для оцінки фінансового стану страховиків:

- США – використання фінансових коефіцієнтів, таких як коефіцієнт ліквідності, співвідношення активів до зобов'язань, а також стрес-тестів для перевірки стійкості компаній у різних сценаріях.

- ЄС – використання комплексного підходу Solvency II, який включає власні оцінки ризиків компаніями (ORSA - Own Risk and Solvency Assessment) та стрес-тести, організовані EIOPA.

- Японія – акцент на використанні фінансових коефіцієнтів, таких як коефіцієнт платоспроможності, а також регулярні стрес-тести для оцінки впливу можливих ризиків.

Міжнародні рейтингові агентства (S&P, Moody's, Fitch) відіграють важливу роль у оцінці фінансового стану страховиків. Вони розробляють власні

методології, які включають аналіз фінансової звітності, оцінку ринкових ризиків та інших факторів, що впливають на фінансову стійкість.

В різних країнах страхові компанії використовують аналітику великих даних та штучний інтелект для точнішого прогнозування ризиків і визначення необхідного капіталу. Це підвищує точність оцінок і ефективність управління ризиками. Технології блокчейну забезпечують безпеку даних та допомагають у запобіганні шахрайству, покращуючи також точність фінансової звітності.

Порівняння підходів у різних юрисдикціях показує, що кожна система має свої переваги та недоліки. Наприклад, підхід Solvency II в ЄС є більш комплексним, але вимагає значних ресурсів для впровадження. Система RBC у США є більш простою, але може бути менш точною у врахуванні всіх ризиків.

Впровадження сучасних технологій у страхових компаніях України стикається з рядом викликів:

- Специфічні регуляторні вимоги різних країн ускладнюють гармонізацію стандартів оцінки фінансового стану страховиків, що призводить до додаткових витрат і складнощів для міжнародних страхових компаній та ризиків невідповідності регуляторним вимогам різних юрисдикцій.

- Впровадження комплексних систем, таких як Solvency II, потребує значних фінансових та людських ресурсів для розробки, впровадження та підтримки, що може бути проблемою для менших компаній.

- Використання новітніх технологій потребує додаткових заходів безпеки для запобігання кіберзагрозам та захисту даних, що вимагає значних ресурсів і може призвести до операційних збоїв.

Зважаючи на виклики, пов'язані з регуляторними вимогами, витратами на впровадження та технологічними ризиками, рекомендується співпрацювати з міжнародними регуляторами для створення уніфікованих стандартів, що спростить процес відповідності та знизить витрати. Поетапне впровадження нових систем зменшить фінансове навантаження і забезпечить поступову адаптацію. Важливо інвестувати в сучасні засоби кіберзахисту та регулярно проводити аудити безпеки для захисту даних і систем від кіберзагроз. Слід

забезпечити навчання персоналу для ефективного управління новими системами. Ці заходи допоможуть мінімізувати виклики та забезпечити ефективну оцінку фінансового стану страховиків на основі міжнародного досвіду [26].

Впровадження єдиних стандартів оцінки фінансового стану страховиків сприятиме підвищенню стабільності та надійності глобального страхового ринку, зменшуючи витрати на дотримання різних регуляторних вимог. Використання інноваційних технологій, таких як великі дані, штучний інтелект та блокчейн, дозволяє покращити управління ризиками, підвищуючи ефективність та точність оцінки фінансового стану. Підвищення прозорості фінансової інформації зміцнює довіру інвесторів і клієнтів до страхових компаній, знижуючи ризики шахрайства. Ефективна оцінка фінансового стану страховиків вимагає збалансованого підходу, який враховує специфіку кожного ринку, адаптуючи міжнародні стандарти до місцевих умов. Інвестування в сучасні технології покращує точність та прозорість фінансових даних, зміцнюючи фінансову стійкість страхового ринку [27].

Таким чином, для впровадження найкращих практик у національну систему оцінки фінансового стану страховиків, необхідно застосовувати комплексні підходи до оцінки ризиків, враховувати регіональні особливості та інвестувати в сучасні технології. Це допоможе забезпечити стабільність та надійність страхового ринку, а також підвищити довіру з боку інвесторів та клієнтів.

Отже, сутність цього аналізу полягає у створенні комплексного уявлення про різні підходи до оцінки фінансового стану страховиків, ідентифікації успішних практик та рекомендацій для покращення національної системи регулювання та моніторингу страхового сектора.

Враховуючи позитивний досвід закордонних країн, в Україні доцільно впровадити стандартизовані методики оцінки фінансового стану страховиків, забезпечити регулярний моніторинг та звітність, використовувати інноваційні підходи, підвищувати прозорість фінансової інформації та стимулювати

капіталовкладення у страхові компанії. Це сприятиме підвищенню фінансової стійкості та довіри до страхового ринку в Україні.

Провівши ретельний аналіз сучасних тенденцій відносно ПрАТ «СК «Рідна»» варто зробити висновки, що збільшення ризиків, зміна інвестиційного клімату та загальна нестабільність у воєнний період можуть також негативно вплинути на фінансовий стан компанії. В умовах такого середовища компанія повинна бути готовою до реагування на зміни, розробки ефективних стратегій управління ризиками та захисту, а також забезпечення стабільності та стійкості своєї діяльності.

Враховуючи виклики, пов'язані з регуляторними вимогами, витратами на впровадження та технологічними ризиками, рекомендується співпрацювати з міжнародними регуляторами для розробки уніфікованих стандартів, що спростить процес відповідності та знизить витрати. Поетапне впровадження нових систем зменшить фінансове навантаження і дозволить поступово адаптуватися. Інвестування в сучасні засоби кіберзахисту та регулярні аудити безпеки забезпечать захист даних та систем від кіберзагроз. Навчання персоналу для ефективного управління новими системами та технологіями допоможе мінімізувати виклики і забезпечить ефективну оцінку фінансового стану страховиків на основі передового міжнародного досвіду.

Аналіз фінансового стану ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 роки показав необхідність заходів для покращення ліквідності, таких як збільшення частки ліквідних активів та оптимізація управління дебіторською заборгованістю. Рефінансування боргів на більш вигідних умовах також допоможе знизити фінансове навантаження. Для підвищення рентабельності слід провести аналіз витрат, розробити нові страхові продукти та посилити маркетингову діяльність. Це сприятиме залученню нових клієнтів та утриманню існуючих, що забезпечить стабільне зростання компанії та зміцнення її позицій на ринку страхових послуг.

Впровадження єдиних стандартів оцінки фінансового стану страховиків підвищить стабільність глобального страхового ринку. Використання інноваційних технологій, таких як великі дані, штучний інтелект та блокчейн,

покращить управління ризиками, а підвищення прозорості фінансової інформації збільшить довіру інвесторів та клієнтів. Інвестиції в розвиток технологій підвищать ефективність оцінки фінансового стану страховиків, що зміцнить фінансову стійкість та довіру до страхового ринку.

Поліпшення майнового стану ПрАТ «СК «Рідна»» вимагає стратегічних інвестицій в основні засоби та проведення аудиту майна. Інвестування в оновлення обладнання, програмне забезпечення та впровадження сучасних систем управління підвищить продуктивність, знизить витрати та покращить якість послуг. Такі інвестиції також сприятимуть оптимізації бізнес-процесів та зменшенню ризиків.

Проведення аудиту майна є важливим кроком у поліпшенні майнового стану компанії, дозволяючи виявити можливості для ефективнішого використання активів або рішень щодо продажу неліквідних активів. Наприклад, виявлення старого або зайвого обладнання дозволить звільнити фінансові ресурси для більш продуктивних інвестицій. Продаж неліквідних активів зменшить витрати на утримання та забезпечить додаткові фінансові надходження для розвитку основної діяльності.

Таким чином, стратегічні інвестиції в основні засоби та проведення аудиту наявного майна сприятимуть підвищенню ефективності використання ресурсів ПрАТ «СК «Рідна»», що, в свою чергу, забезпечить поліпшення майнового стану компанії та її конкурентоспроможності на ринку страхових послуг.

Зміцнення фінансової стійкості ПрАТ «СК «Рідна»» вимагає збільшення власного капіталу, оптимізації структури капіталу та стабілізації доходів і витрат. Залучення додаткових внесків акціонерів або стратегічних інвесторів допоможе знизити залежність від зовнішніх запозичень та фінансові ризики. Оптимізація структури капіталу шляхом зменшення частки позикових коштів сприятиме підвищенню стабільності компанії. Стабілізація доходів може бути досягнута через диверсифікацію страхових продуктів та розвиток нових напрямків бізнесу, а контроль за витратами - через ефективні системи управління витратами та створення резервного фонду для покриття непередбачених витрат.

Реалізація цих заходів забезпечить стабільне зростання та конкурентоспроможність компанії на ринку.

Для підвищення ділової активності ПрАТ «СК «Рідна»» необхідно підвищити оборотність капіталу та розширити ринки збуту. Підвищення оборотності капіталу можна досягти ефективнішим управлінням активами та зобов'язаннями, впровадженням сучасних систем управління фінансами та обліку, а також удосконаленням управління запасами та дебіторською заборгованістю. Розширення ринків збуту включає дослідження нових ринків, залучення нових клієнтів, розширення географічної присутності та пропонування нових страхових продуктів, таких як страхування від кіберризиків або екологічне страхування. Також важливо впровадити ефективні маркетингові стратегії для просування нових продуктів та залучення клієнтів.

Впровадження цих рекомендацій допоможе ПрАТ «СК «Рідна»» зміцнити свій фінансовий стан, підвищити стійкість до фінансових ризиків та забезпечити стабільний розвиток у майбутньому [28-31].

Отже, шляхи зміцнення фінансового стану страхової компанії ПрАТ «СК «Рідна»» в умовах мінливого середовища передбачають постійний моніторинг та аналіз фінансових показників, ефективне управління ризиками, оптимізацію фінансової структури, підвищення ефективності страхової діяльності та постійне підвищення якості обслуговування клієнтів. Це також може включати зміни в стратегії інвестицій та ризик-менеджменту, перегляд страхових полісів та умов страхування, підвищення резервів для покриття можливих збитків, а також активну комунікацію з клієнтами та партнерами щодо змін у політиці страхового покриття та умовах виплат. Додатково, компанія може зосередитися на розвитку та просуванні нових продуктів, які відповідають новим потребам та ризикам, що виникають в умовах воєнного конфлікту. Ці заходи сприяють підвищенню стійкості компанії, забезпечують її конкурентоспроможність та допомагають адаптуватися до змін в економічному середовищі, забезпечуючи стабільність та успішність на ринку.

Висновки до розділу 2

Аналіз фінансового стану ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 роки вказує на суттєві коливання та динамічний розвиток компанії. У 2022 році, через військове вторгнення, спостерігалось значне скорочення активів, однак до кінця 2023 року показники покращилися завдяки ефективним заходам відновлення. Власний капітал зростає, а довгострокові зобов'язання зменшувалися, що свідчить про підвищення фінансової стійкості. Водночас зростання поточних зобов'язань вказує на активізацію операційної діяльності.

Колівання чистого фінансового результату, зокрема значне збільшення у 2022 році та зниження у 2023 році, свідчать про вплив зовнішніх економічних чинників та втрату великого клієнта. Це підкреслює необхідність постійного управління ризиками та адаптації до змінних умов.

Аналіз ліквідності та платоспроможності показав високі показники у 2021 і 2022 роках, але їх різке зниження у 2023 році вказує на погіршення здатності компанії своєчасно виконувати фінансові зобов'язання. Зменшення частки оборотних коштів свідчить про підвищення фінансових ризиків, що вимагає посилення управління оборотними активами.

Рентабельність компанії також зазнала суттєвих коливань, що може бути викликано як зовнішніми факторами, так і внутрішніми управлінськими рішеннями. Для покращення фінансових показників необхідно зосередитися на стабілізації доходів, оптимізації витрат та підвищенні ефективності управління активами.

Згідно з моделями Альтмана та Ліса, ПрАТ «СК «Рідна»» перебувала у зоні безпеки щодо ризику банкрутства протягом 2021-2023 років, однак зниження показників у 2023 році вказує на потенційні фінансові труднощі, що потребують ретельного моніторингу та вжиття заходів для стабілізації.

Для забезпечення фінансової стабільності та підвищення ефективності компанії необхідно посилити управління капіталом, диверсифікувати інвестиції та підвищити ліквідність.

Аналіз закордонного досвіду щодо оцінки фінансового стану страхових компаній показав кілька важливих аспектів, корисних для адаптації в Україні. Розвинені країни використовують стандартизовані методики, такі як система Solvency II в ЄС, що забезпечує прозорість і порівнянність даних. Регулятори в США та Японії здійснюють регулярний моніторинг і звітність, своєчасно виявляючи ризики. Інноваційні підходи, як-от аналіз великих даних у Великій Британії, підвищують прогнозованість фінансової стійкості. Прозорість фінансової інформації та стимулювання капіталовкладень, через податкові пільги та державну підтримку, сприяють стабільності ринку. Впровадження цих підходів в Україні сприятиме підвищенню фінансової стійкості та довіри до страхового ринку.

Для зміцнення фінансового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА»» критично важливими є кілька стратегічних напрямків. Постійний моніторинг та аналіз фінансових показників дозволяють своєчасно виявляти потенційні проблеми і оперативно реагувати на них. Ефективне управління ризиками включає як внутрішні механізми контролю, так і зовнішні стратегії страхування ризиків. Оптимізація фінансової структури знижує фінансові ризики та підвищує стійкість до економічних змін. Підвищення ефективності страхової діяльності досягається впровадженням нових технологій, удосконаленням обслуговування клієнтів та розробкою інноваційних продуктів. Адаптація інвестиційної стратегії до поточних економічних умов забезпечує ефективне розподілення ресурсів і високий рівень доходності інвестицій. Активна комунікація з клієнтами та партнерами, включаючи роз'яснення змін у політиці та умовах виплат, сприятиме підвищенню фінансової стійкості та довгостроковій успішності компанії.

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження теоретичних аспектів і узагальнивши організаційно-методичні положення щодо аналізу фінансового стану страхової компанії та шляхів його зміцнення, можна зробити наступні висновки:

1. Фінансовий стан страхової компанії є ключовим показником її здатності виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та інвесторами. Аналіз даних про кількість страхових компаній на ринку України за 2022-2023 роки виявив значне скорочення зареєстрованих компаній через військове вторгнення та окупацію частини території. Незважаючи на це, спостерігається зростання укладених договорів страхування та збільшення сум премій і виплат, що свідчить про активну роботу інших компаній. Основні критерії оцінки фінансового стану страховика, такі як платоспроможність, ділова активність, фінансова стійкість та рентабельність, надають глибоке уявлення про його фінансове здоров'я. Таким чином, комплексний аналіз цих критеріїв допомагає виявити сильні та слабкі сторони компанії, оцінити ризики та можливості для подальшого розвитку, а також приймати обґрунтовані стратегічні рішення для забезпечення успішної діяльності в конкурентному середовищі.

2. Інформаційне забезпечення відіграє ключову роль у процесі оцінки фінансового стану страхової компанії. Забезпечення об'єктивності, комплексності, системності та відповідності у зборі та аналізі інформації є критичними для надійної та обґрунтованої оцінки. Дані про фінансові результати, страховий портфель, інвестиційні стратегії та ринкові умови дозволяють комплексно оцінити фінансовий стан компанії. Це є важливою основою для прийняття обґрунтованих рішень у сфері страхування та стратегічного розвитку компанії, забезпечуючи її стабільність та конкурентоспроможність.

3. ПрАТ «СК «Рідна»» пропонує широкий спектр страхових послуг для приватних і корпоративних клієнтів, спеціалізуючись на страхуванні, перестраховуванні та управлінні страховими резервами. Стратегія компанії

спрямована на постійне вдосконалення сервісу, впровадження інновацій та професійний розвиток персоналу, що забезпечує її високу стійкість та готовність до роботи в умовах змін і кризових ситуацій. Наявність 17 кваліфікованих працівників свідчить про увагу компанії до підбору професійного персоналу, що дозволяє ефективно виконувати обов'язки та відповідати вимогам ринку страхування. Високий рівень обслуговування клієнтів, актуальність страхових продуктів та висока якість послуг неодноразово відзначалися експертами, підкреслюючи успішність та конкурентоспроможність ПрАТ «СК «Рідна»» в галузі страхування.

4. Аналіз фінансового стану ПрАТ «СК «Рідна»» за 2021-2023 роки показав значні коливання та динамічний розвиток. Через військове вторгнення у 2022 році спостерігалось скорочення активів, але до кінця 2023 року ситуація покращилася завдяки ефективним заходам відновлення. Зростання власного капіталу та зменшення довгострокових зобов'язань підвищили фінансову стійкість, хоча зростання поточних зобов'язань вказує на активізацію операційної діяльності. Незважаючи на високі показники ліквідності у 2021-2022 роках, різке зниження у 2023 році та коливання рентабельності підкреслюють вплив зовнішніх економічних чинників. Для забезпечення фінансової стабільності необхідно посилити управління капіталом, диверсифікувати інвестиції та підвищити ліквідність.

5. Аналіз закордонного досвіду щодо оцінки фінансового стану страхових компаній показав кілька важливих аспектів, корисних для адаптації в Україні. Розвинені країни використовують стандартизовані методики, такі як система Solvency II в ЄС, що забезпечує прозорість і порівнянність даних. Регулятори в США та Японії здійснюють регулярний моніторинг і звітність, своєчасно виявляючи ризики. Інноваційні підходи, як-от аналіз великих даних у Великій Британії, підвищують прогнозованість фінансової стійкості. Прозорість фінансової інформації та стимулювання капіталовкладень, через податкові пільги та державну підтримку, сприяють стабільності ринку. Впровадження цих

підходів в Україні сприятиме підвищенню фінансової стійкості та довіри до страхового ринку.

6. Розглядаючи шляхи зміцнення фінансового стану ПрАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «РІДНА», можна визначити кілька стратегічних напрямків, які є критично важливими для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності компанії в умовах мінливого середовища, особливо під час війни. Це включає постійний моніторинг та аналіз фінансових показників для своєчасного реагування на потенційні проблеми, ефективне управління ризиками, оптимізацію фінансової структури, впровадження нових технологій та інноваційних страхових продуктів, підвищення якості обслуговування клієнтів, адаптацію інвестиційних стратегій до поточних економічних умов, та активну комунікацію з клієнтами і партнерами. Усі ці заходи сприятимуть підвищенню фінансової стійкості компанії, її здатності адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі та забезпечуватимуть довгострокову успішність та стабільність на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Наглядова статистика. *Національний банк України*. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 13.05.2024).
2. Петренко О.М. Аналіз фінансової стійкості страхової компанії: методологічні підходи. *Фінансовий ринок України*. 2021. №2, 2022, С. 56-62. URL: https://fim.mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Monografiya_2021-2.pdf (дата звернення: 13.05.2024).
3. Куценко Д. І. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємницької структури. *Науковий вісник*. 2020. №11. С. 103-118. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/339162164.pdf> (дата звернення: 14.05.2024).
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 14.05.2024).
5. Міжнародні стандарти фінансової звітності. *ВПУ*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text (дата звернення: 14.05.2024).
6. Про акціонерні товариства : Закон України від 14.12.2021 р. № 2465-IX. Дата оновлення: 27.04.2024. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/T222465> (дата звернення: 14.05.2024).
7. Про страхування: Закон України від 18.11.2021. № 1909-IX. Дата оновлення: 19.04.2024 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 15.05.2024).
8. Хрущак С. А. Удосконалення методів оцінки фінансового стану страховика. *Економічний вісник університету*. 2022. №23. С.93-112. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/61254be9-ebaf-4b38-8ff5-bbf400dae903/content> (дата звернення: 16.05.2024).
9. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 №2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 16.05.2024).

10. Косова Т. Д., Слободянюк О. В. Фінансова інституціоналізація форм організації страхової діяльності: SWOT-аналіз. *Економіка та підприємництво*. 2016. № 4–5 (91–92). С.43-47.

11. Про Затвердження Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг: Постанова Національного банку України від 24.12.2021 № 153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text> (дата звернення: 17.05.2024).

12. Цуркан І.М., Остапенко А.О. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2020. №4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/57.pdf (дата звернення: 17.05.2024).

13. Офіційна сторінка ПрАТ «СК «Рідна». URL: <https://sk-ridna.com.ua/> (дата звернення: 18.05.2024).

14. Досьє компанії ПрАТ «СК «Рідна». *You control*. 2024. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/34809641/ (дата звернення: 18.05.2024).

15. Богріновцева Л. М., Ключка О. В., Заїчко І. В. Розвиток та впровадження інноваційних підходів до фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. №60. С. 34-42. URL: file:///C:/Users/%D96_3524_1_10_20240325_1.pdf (дата звернення: 18.05.2024).

16. Дранус В., Дранус Л., Трушкіна Н. Інноваційні підходи до управління платоспроможністю страхової компанії в Україні. *Вісник Львівського національного екологічного університету. Серія «Економіка АПК»*. 2023. №30. С.151–156. URL: <https://visnyk.lnau.edu.ua/index.php/economics/article/view/190/172> (дата звернення: 18.05.2024).

17. Сосновська О. О., Сіренька І. І. Тенденції інноваційного розвитку страхових компаній в Україні. *Європейський науковий журнал Економічних та*

фінансових інновацій. 2021. Т. 2. № 8. С. 20–30. DOI: <https://doi.org/10.32750/2021-0202> (дата звернення: 20.05.2024).

18. Ситник Н., Михайлюк М. Загрози та ризики фінансової безпеки страхового ринку України в умовах війни. *Молодий вчений*. 2023. №5 (117). С.169–173. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-33> (дата звернення: 20.05.2024).

19. Петрук О. М. Планування в системі фінансового менеджменту страхових компаній в умовах воєнного стану. *Економічна наука*. 2023. №1. С.5–8. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/37226/> (дата звернення: 22.05.2024).

20. Чуницька І. І., Богріновцева Л. М. Особливості діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України в умовах воєнного стану. *Інфраструктура ринку*. 2023. №71. С.251–258. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/46.pdf (дата звернення: 22.05.2024).

21. Ковова І. С., Шпирко О. М., Ківало Д. С. Фінансове управління в страхових компаніях. *Економіка і управління*. 2023. №54 С.43-52. URL: <file:///C:/Users/%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF/Downloads/em-edition-54-2023-article-4.pdf> (дата звернення: 25.05.2024).

22. Косова Т. Д., Слободянюк О. В. Формалізація розвитку сегменту майнового та ризикового страхування. *Фінанси, грошовий обіг, кредит*. Випуск № 33/1. 2017. С. 336–342.

23. Лазаришина І. Д. Методичні засади аналізу рівня виплат на страховому воєнного стану України. *Бізнес Інформ*. 2022. № 8. С. 136-142.

24. Кравчук Г. В. Дослідження індикативності страхових виплат на страховому воєнного стану. *Науковий вісник Сіверщини. Серія : Освіта. Соціальні та поведінкові науки*. 2022. № 1. С. 72-82.

25. Бабенко-Левада В. Г., Шлендер К. О. Аналіз фінансового стану страхової компанії. *Фінанси і грошовий обіг*. 2020. №4. С.112-117. URL: http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/3895/1/Babenko-Levada_Analysis.pdf (дата звернення: 02.06.2024).

26. Рибак О. М. Пеценко М.В. Дослідження ринку страхування України в умовах ризик – орієнтованого середовища. *Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика: міжнародна науково – практична конференція.*, 24 листопада 2022 р.: тези доп. К., НАУ, 2022. С.91-95.

27. Рибак О.М. Заяць Ю. А. Дослідження страхового ринку України в період дії воєнного стану. *«Розвиток економіки та бізнес – адміністрування: наукові течії та рішення»* тези доп. XIV Міжн. наук.-практ. конф. (16 листопада 2023 року, м. Київ). К., НАУ, 2023. С.536 - 539.

28. Марина А.С., Пеценко М.В. Страховий ринок України в умовах війни. *Цифрова економіка та економічна безпека*. Випуск 5 (05) 2023. С. 44 – 51. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/145> (дата звернення: 02.06.2024).

29. Сенчук Г.В., науковий керівник – Славінський В.І., к.е.н, доц. Можливості підвищення рентабельності підприємств під час війни. XXIII Міжн. наук.-практ. конф. молодих учених і студентів *«Політ. Сучасні проблеми науки»*. Секція *«Наука і аерокосмічний комплекс у координатах обліку, аудиту, фінансів і кредиту»*. Матер. наук.-практ. конф. (м. Київ, 2023 р.). Київ: НАУ. 2023. С. 76 – 77.

30. Вплив війни на українські підприємства. URL: <https://euneighbourseast.eu/uk/news/latest-news/vplyv-vijny-na-ukrayinski-pidpryemstva-57-biznesiv-stabilizuvaty-diyalnist/> (дата звернення: 21.03.2023).

31. Рентабельність підприємства. *Школа бізнесу, Нова Пошта*. 2022. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/rentabelnist-pidpriemstva#4109> (дата звернення: 03.06.2024).

32. Васильцова С.О., Майстро Р.Г., Литвин К.С. Шляхи підвищення прибутковості діяльності підприємства в сучасних умовах. *Економічні науки*. 2021. № 3. URL: <http://es.khpi.edu.ua/article/view/256843/253805> (дата звернення: 03.06.2024).

33. Кукса І.М., Райковська І.Т., Іванишин А.В., Рибак О.М. Оцінка потенціалу інноваційно орієнтованого підприємства в умовах діджиталізації,

управління змінами та якістю. *Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць*. Вип. 6 (253). Київ., 2022. С.132 – 137.

34. Горбачов Іван, науковий керівник – Рибак Олена Миколаївна, к.е.н, доц. Майнове страхування в період воєнного стану в Україні. XXIII Міжн. наук.-практ. конф. молодих учених і студентів «*Політ. Сучасні проблеми науки*». Матер. наук.-практ. конф. (м. Київ, 2022 р.). Київ: НАУ. 2022. С. 13-14.

35. Буряк Л.Д., Легасова Ю.М. Методологія аналізу фінансової стійкості страхових компаній в умовах нестабільності. *Вісник Київського національного економічного університету*. 2022. №12. С. 45 – 54.

36. Гринько А.В. Сучасні тенденції та перспективи розвитку страхового ринку України. *Фінансовий простір*. 2023. №1. С. 11 – 20.

37. Жук В.М., Кириленко О.В. Аналіз фінансового стану страхових компаній в Україні. *Економічний аналіз*. 2021. №25. С. 89 – 97.

38. Корж Н.В. Оцінка ризиків у діяльності страхових компаній. *Фінанси України*. 2022. №5. С. 27 – 34.

39. Левченко П.А., Петренко І.М. Стратегії зміцнення фінансової стійкості страхових компаній в умовах кризи. *Фінанси та кредит*. 2023. №7. С. 51 – 61.

40. Мазур В.П. Інвестиційні аспекти діяльності страхових компаній в Україні. *Журнал економічних досліджень*. 2022. №3. С. 15 – 22.

41. Мельник О.В., Тимошенко І.В. Вплив макроекономічних факторів на фінансову стійкість страхових компаній. *Економіка та держава*. 2023. №8. С. 102 – 110.

42. Романенко О.Ю. Аналіз фінансових показників страхових компаній та шляхи їх покращення. *Проблеми економіки*. 2021. №9. С. 67 – 74.

43. Сидоренко Н.Г. Оцінка фінансового стану та платоспроможності страхових компаній. *Фінансовий ринок України*. 2022. №4. С. 36 – 45.

44. Ткаченко В.І. Фінансовий аналіз діяльності страхових компаній в Україні: сучасні підходи та проблеми. *Бізнес Інформ*. 2021. №2. С. 29 – 37.

45. Антонова О.В. Оцінка ефективності діяльності страхових компаній в Україні. *Фінанси, облік і аудит*. 2022. №2. С. 19 – 27.
46. Бойко, І.В. Фінансовий стан страхових компаній: проблеми та перспективи розвитку. *Вісник Чернігівського національного технологічного університету*. 2023. №4. С. 34 – 41.
47. Коваленко Л.М. Методологічні аспекти аналізу фінансового стану страхових компаній. *Науковий вісник НУБіП України*. 2021. №7. С. 58 – 66.
48. Лазаренко С.П. Управління фінансовою стабільністю страхових компаній в умовах економічних змін. *Економіка та прогнозування*. 2022. №5. С. 12 – 20.
49. Міщенко Т.М. Інноваційні підходи до управління фінансовими ризиками страхових компаній. *Журнал фінансового менеджменту*. 2023. №3. С. 22 – 30.
50. Житар М.О. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. №61. С. 48 – 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-24> (дата звернення: 30.05.2024).